GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.
Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.
Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.
All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.
If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

Universitetsbiblioteket

(Bn) Vitt. So.

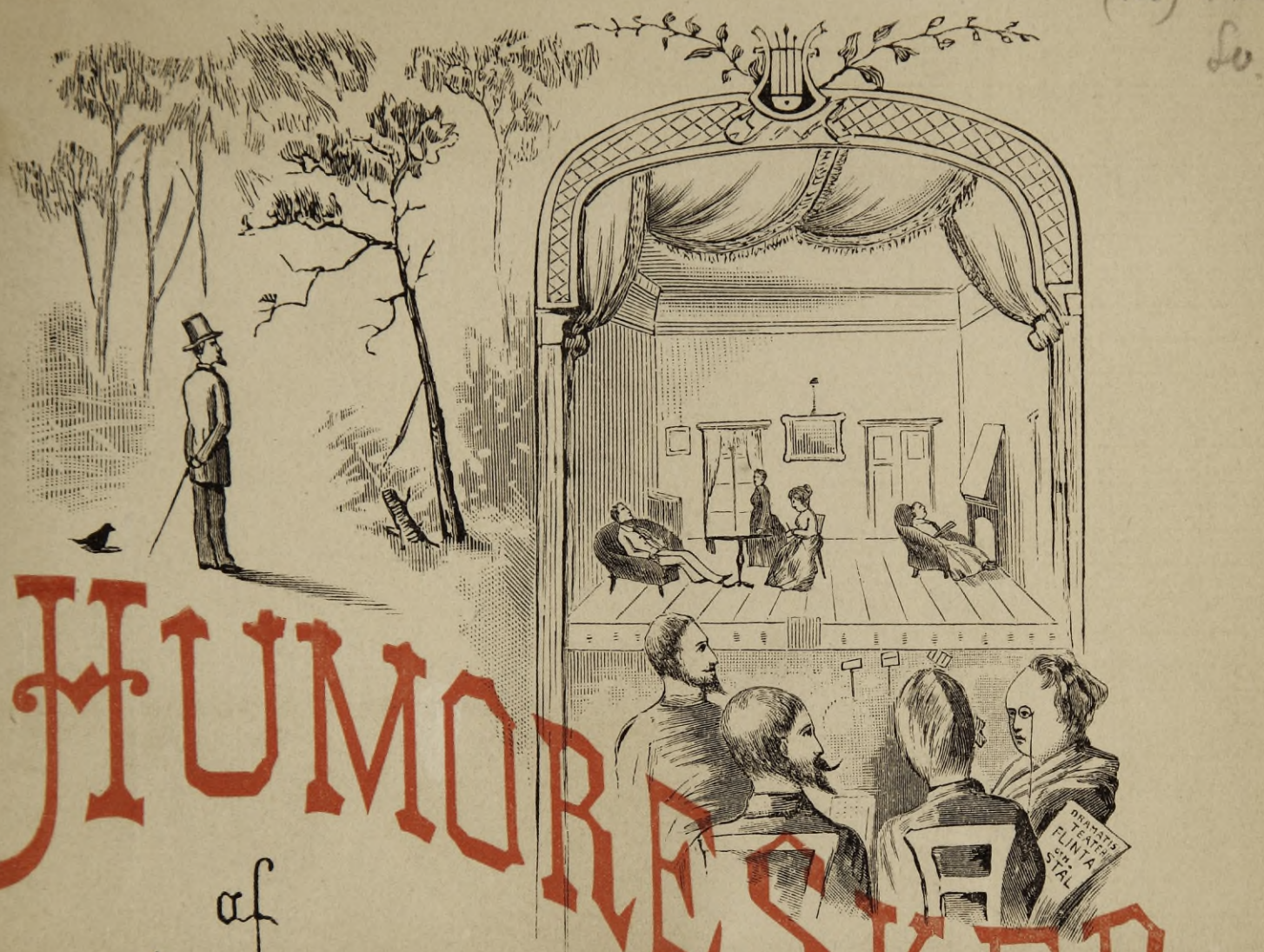

HUMORESKER.

af

Kyno

E A Beskow

No I.

STOCKHOLM, FÖRFATTARENS FÖRLAG.

1888

(Br) Vitt. Sv.

HUMORESKER

AF

RYNO. [pseudon f. C. A. Beskow]

N: I

STOCKHOLM

TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET 1888.

INNEHÅLL.

	Sid.
Tvänne månader som gräsenkling	3
Höststämning	12
En resa kring min kammare	25
Litet om förnöjsamhet jemte en present till läsaren	41

I.

Tvänne månader som gräsenkling.

Jag bodde på ett sommarnöje utanför mjölklinien och så långt från Stockholm, att ut- och infarare ej kunde spekulera på det. Jag tog det obesedt med trädgård och planteringsland för 200 kronor; men min hustru for dit ut och såg på det, och som hon tycker om landet, naturen, utsigter m. m., så vistades hon ej inne i den lilla byggnaden, utan satt på förstuguqvistverandan och njöt af solen, foglarne och de svällande knopparne på syrénbuskarne, drack kaffe i en annan byggnad, och så for hon hem igen.

Sedan vi nu kritat fönstren i vår våning, dragit möblerna midt på golfvet i alla rummen, hissat ned rullgardinerna och klippt oss, foro vi ut.

Vacker trakt, få menniskor, mycket godt om kråkor och skator. Promenader, litet smågnabb, ondt om smör, ondt om oxkött, godt om får, fridfullt och lugnt ända till gränsen af småtråkighet — och så kom sjusofvaredagen med utmärkt vackert väder.

»Det blir en härlig sommar, sommaren 1888», sade min lilla hustru.

Jag instämde, ty jag instämmer med henne i allt.

Men, hast du mir gesehen, klockan half 11 kom en liten sqvätt. »Det gör ingenting», sade hon; »det är bara ett moln.»

Klockan 12 kom en sqvätt till. »Tråkigt det här», sade min lilla halfva, »men det blir visst inte mer nu.»

Klockan $^{3}/_{4}3$, just då jag tog lilla supen med ty åtföljande smörgås och anjovislåda, uppstod ett besynnerligt smällande i syrénbladen utanför, och — ett smattrande regn piskade rutorna i matsalen.

Min hustru hängde hufvudet som en liten fogel, burrade sedan upp sig som en dufva i sitt dufslag och såg på mig med halfslutna ögon, och så kom soppan in — buljong på fröken Grafströms köttextrakt.

»Bra att hafva varm soppa i regnrusket», sade jag uppmuntrande.

Intet svar.

Alla åto filmjölk utom jag.

»Nu blir det regn i sju veckor», drog min yngsta dotter till med.

»Tig, unge!» sade jag; »det blir nog vackert väder igen, så att vi kunna fara ut på sjön i qväll som vanligt.»

»Ja, men det slår alltid in», suckade min af solvärme och vackert väder beroende lilla maka.

Och det slog in.

Och det fuktade i stugan i sju veckor.

Emellertid kom ett bref från Norrland, hvilket hade till följd att min hustru måste resa dit i och för en vigtig tilldragelse.

»Här är så vackert väder», skrefvo de; »här regnade ej på sjusofvardagen.»

Min hustru packade strax in, fick 120 kronor, cirka 12 kyssar och en ny sommarkappa samt for af i regntjocka, för att uppfylla en kär pligt och söka vackert väder.

Vi viftade och flaggade åt henne så länge röken af ångbåten syntes.

Dagen efter min hustrus afresa sken solen, himmelen var hög och asurblå, hvarför jag funderade på telegrafering, för att återkalla min lilla jordiska sol, men det mulnade åter.

Jag skar mig en tjock enkäpp till sällskap och gick ut i skogen, kännande mig som en half menniska, som promenerade för sig sjelf.

En ekorre hoppade i en ek, satte svansen i vädret och sade: »tjo!» seende på mig.

»Ack du lilla ensamma kräk», tänkte jag. »Du är lika ensam som jag.» — Jo, pytt! en annan, mindre, troligen honan, kom passioneradt uppkilande på samma stam, satte sig äfven med svansen i vädret, och så sade de »tjo!» tillsammans.

Honan hoppade, då hon fick sigte på mig, till ett annat träd, och hanen tog naturligtvis ett hopp efter henne.

Jag gick vidare och fick se en enslig kråka, som satt i toppen af en tall.

»Se der en enstöring som jag», sade jag.

»Krak, kurre — krake'», kraxade bakom mig, liksom hånande, en annan kråka.

Det fans ingen enstöring i hela naturen mer än jag.

Jag vände strax om, och till råga på allt for ett dufpar blixtsnabbt genom luften öfver gångstigen — *ussande* hvarandra.

Jag gick hem, slängde knölpåken i förstuguvrån, tog af mig den vända, treåriga landtsommaröfverrocken, gick upp på mitt vindsrum, påtog min gamla nattrock, satte mig i soffan, drog ut bordslådan, tog de gamla kortlekarne, blandade 12 gånger och började lägga stora blockaden med den största noggrannhet.

Det begynte sqvalregna, och jag var nöjd deråt; det liksom afkylde mig.

Patiencen gick utmärkt bra ut. Jag tänkte öfvergå till »krångliga gumman», då ljudet af vårt piano der nere i salen träffade mitt öra, och jag hörde rösten af en af mina döttrar som sjöng:

»Nej! ingen ta-anke förmår att fa-atta hvad jag kä-änner här vid din si-hi-da!»

Jag blef het igen, sprang upp, öppnade dörren och ropade: »Hör du, lilla ljusalf der nere, vill du vara snäll och sjunga mindre sentimentala stycken! Jag har ej smak för dem just nu. Sjung t. ex. 'Skjutsgossen'; det är så vackert då han ensam i skogen klagar och längtar efter sin hjertans kär.»

»Strax, pappa, men jag har ej här noterna till den.»

»Så sjung då någon annan. Kan du 'I tornets djup, fördold för verldens öga, vid lampans sken den trogna Rudolf satt?'»

»Nej, pappa, men jag har noterna till 'Flykten ur seraljen.'»

»Seraljen — hm, hm — sultanen — seraljen — padischan — han vet ej hvad ensamhet vill säga, han — — —»

»Nå, pappa, skall jag sjunga den?» hörde jag från trappan.

»Det är inte värdt nu; jag skall ta mig en öfversköljning och gå duktigt på den. Det är bäst du spelar dina skalor så länge.»

Jag hade tagit detta sommarnöje för att få vara i fred, och vår enda grannfamilj ville också vara i fred. Följden af detta blef, att vi började umgås, sedan vi lärt känna hvarandra, och trifdes öfverdådigt väl tillsammans.

Caput för grannfamiljen var öfvervägande protektionist, jag inbiten frihandlare; båda voro vi ifriga tidningsläsare, rökare och middagslurshabituéer. Jag somnade klockan half 5 eftermiddagen vid hans Nya dagligt Allehanda, han somnade först omkring half 6 vid mitt stora Dagblad och klagade öfver att han sof oroligt.

»Gå öfver till vårt läger, höge embetsman!» sade jag.

»Jag har gått för långt åt andra sidan», sade han, »jag är öfvervägande . . .»

I en enda sak öfverensstämde vi, och den var den vigtigaste. Vi voro nemligen båda rojalister af tacksamhet och historiskt intresse.

»Nu hafva vi haft fred i 76 år, om jag ej missräknar mig, och det hafva vi den nu regerande dynastin att tacka för», sade jag till min granne, der vi gingo uppför den branta backen till hans villa, en backe som jag tyckte var alldeles obehöflig och derför borde sänkas, men hvilken han tyckte var pittoresk.

»Det är en protektionistisk ojemnhet», sade jag; »men Rom byggdes ej på en dag.»

»Behagas det ett glas Cederlunds punsch?» sade han, »så skola vi dricka kungens och kejsar Wilhelms skål, ty just nu ta de kaffe med avec på Stockholms slott».

Jag hade haft magkatarr och var nu ändtligen återställd; men jag drack, han drack, och vi drucko flera glas den qvällen.

Första skålen var för riksdagsgubbarne i Örebro 1810, andra skålen var för regementet Royal-la-Marine, tredje skålen för Carl Johan; vidare för den förste Oscar, statsmannen; för författaren till Ossians dunkla sagoverld, för rytterigeneralen kung Carl, och då våra pojkar afbrände ett litet fyverkeri, togs sista glaset för vår ädle Konung och unge kejsar Wilhelm.

»Lefve konung Oscar den andre!» och ett »Es lebe hoch der Kaiser von Deutschland!» skallade i qvällen.

Efter supén, då en herre från landet tillkommit, tillagade vi, mot vanan, en liten svag toddy, hvari den främmande herrn, som läst »litet gömdt», »litet glömdt» och mycket »historiskt» af Crusenstolpe, föreslog, som jag tyckte i stulna ordalag, en skål för lilla — Otto Mörner.

»Lefve Mörner!» sade vi just som sista raketen misslyckades, sprakande med sina stjernor och kanonskott mot en gammal utflyttad utdragssoffa, som länge stört möbleringens harmoni i min grannes villa.

När jag kom hem hade jag samvetsqval öfver att jag ej tänkt så mycket som vanligt på min lilla bortresta hustru.

»En verklig rojalist», sade jag för mig sjelf, »borde aldrig vara gift. Riksmarskalken Brahe, som följde sin kung i grafven, var ungkarl han.»

Sömnen slöt snart lugnt mitt öga och jag drömde — om min hustru.

Dagen derpå skref jag mitt tredje bref till min lilla Ofelia i nordanskog; men man må skrifva och plita

aldrig så mycket, det tillfredsställer föga mot att sitta tryggt och lugnt vid sin hustrus sida och utbyta tankar.

Det knarrar i trappan, dörren öppnas sakta och en pratsam bondgumma inträder och säger:

»Jaså, jag tänkte väl det, fast Anders sa' att herrn ej var hemma; när jag var här med morgonmjölken klockan sju i morse så tänkte jag gå upp ändå, men gubben min skulle i herrgåln, och då är det så hankigt, ska' jag säga. Litet matsäck skall vara, förstås, och så skulle stinta kläs, för Stina var borta med Märra, och den andra hade fulslag och det har hon haft längen — men jag glömde det vigtigaste: här är ett bref.»

Jag mottog — första brefvet från min hustru efter hennes afresa, och stirrade frånvarande på denna talmaskin.

Gumman tycktes åter vilja börja sin svada. Jag pekade mot underjorden och utstötte ordet: »kaffe!»

»Tack, söta, snälla, goda, beskedliga . . .»

»Drag . . .», sade jag, men afbröts strax, ty hon fortsatte: »kära, söta, nog har jag druckit några kuppar redan på morgonen, förstås; man är svulten då man är bittida oppe; jag var uppe fira i dag, så nog kan jag ta en kupp till, om herrn är så gemen och . . .»

»Jag tror det är kor i eran rågåker», skrek jag, seende ut genom fönstret.

Läsare, har du sett en raket fara i väg?

Jag nedsjönk i patiencesoffan och läste:

»Älskade!!

»Du känner dig väl mycket enkel, kan jag tro, sedan jag reste. — Ja, hvarför följde du ej med, som jag bad dig den der regnvädersqvällen? — Emellertid kan ej du tro hvad alla menniskor fråga efter

dig här, och du vore rysligt välkommen om du kom. Kom och hemta mig.»

Sedan skref min hustru om en glad nyhet, en mycket glad nyhet för mig, min hustru och två pendanter till oss. Och så talade hon om att hon snart nog kunde resa hem.

Jag utstötte ett väldigt »tjo»! som ekorren i skogen.

Min lilla »Mamma Styrman» i de äktenskapliga farvattnen, drottningen i mitt äktenskaps eden kunde snart vara hemma. Men hvarför rynkas mina mörka ögonbryn igen? Jo, jag hade upptäckt i brefvet det lilla ordet *men!* Förargliga och obehöfliga ord, tänkte jag, hvarföre skall du finnas i det rättframma svenska språket? Du är alltid till förargelse. Till exempel:

»Jag älskar er nog, löjtnant Henning», säger den förtjusande Alfhild D., der hon i sin nyss utvecklade ungdoms skönhet står framför honom efter middagen i pappas vinterträdgård — »*men* . . .!»

Eller:

»Min käre kapten», säger öfverste X, »jag erkänner eder skicklighet och är tacksam å regementets vägnar derför, och det skulle vara mig en sann glädje att föreslå er till major — *men* . . . .»

Nu var detta lilla ord enda orsaken till att jag ej strax efter den lyckliga händelsen fick hem min lilla hustru.

»Men», skref hon, »jag kan ej resa förr än efter . . ., och så *måste* jag helsa på hos den kära . . . och hos den snälla . . . samt hos min gamla . . .; men kom du hit, du skall väl se frukten af den lyckliga händelsen.»

Om min hustru hade fått till kriaämne: »*Hur skall en hustru göra sig rar?*», hade hon ej kunnat författa ett bättre opus än detta bref.

Jag föll i djupa tankar, som varade ända till klockan 7 e. m. Då blef jag litet rasande, bad min icke sjungande dotter taga in punsch i salen och min sjungande dotter att taga reda på noterna till »Flykten ur seraljen», men ingenting hjelpte.

Jag framkastade då mitt odeciderade beslut att resa upp till skådeplatsen för den lyckliga händelsen, men fick en salfva af oppositioner i olika tonarter.

Senare på aftonen föreslog jag en tidig inflyttning från denna sumptrakt. (Lindrigt oppositionsmummel.)

»Tig, ungar», sade jag; »vi flytta in till staden om onsdag åtta dagar, och till ersättning skola ni få gå en gång på cirkus (jubel) och en gång på 'Birger och hans ätt'» (jubel) — och så blef det.

Har du sett familjen Benoiton? Jaså, det var bra; då kan du sentera »reksten» som min gamla dadda sa'.

Ett bref ankom slutligen från min Eva, hvilket ej innehöll ett enda *men;* hon skulle komma på fredagen. Stöd mig, vördade läsare, och tack för öfrigt, att du hållit mig sällskap under denna cælibattid!

»I dag kommer mamma!» utropade på fredagen min lilla gosse under frukostlofvet, men mamma kom — ej! blott ett bref att hon skulle komma på måndagen.

På måndagen, då det ringde på tamburdörren, utropade han: »Nu kommer mamma!» men mamma kom ej den dagen heller, men just nu på tisdagen, klockan 11 på qvällen, kom hon.

God natt!

II.

Höststämning.

»Så rysligt trefligt», säga vi alla då vi på höstsidan åter äro installerade och kommit i ordning i vår gamla våning i staden.

Ingen fukt och inga flugor, utom en och annan medelstor fluga, hvilken tyckes hafva beslutit att öfvervintra hos oss och som vi gerna se.

Välkomna, små Holmgrenianer. För att känna igen er skall jag gifva er namn, såsom Nordenskiölddiana, Palandra, lilla Bobb o. s. v.; sedan skola ni få smaka jultårtan, blott ni akta er för julljusen. »En fluga gör ingen sommar», men en fluga gör sommartrefnad i vinterrum, då man n. b. som jag är djurvän.

Ja! lefve hösten i Stockholm!

Innanfönstren äro insatta, »klara, som hennes ögon»; den hvita bomullsvadden smyger sig intill dem, som luftiga skönheter i teaterkappor. Höstbrasan sprakar i kakelugnen och kära vänner göra sina första visiter hos oss; det är annat än storögda landtgrannar, det.

Efter mitt trägna förmiddagsarbete promenerar jag lugnt med mitt paraply under armen i de ännu gröna alléerna i Kungsträdgården.

Jag kommer hem till min middag, der en gammal god vän till familjen ensam är inbjuden. Hans favoriträtter finnas både på smörgåsbordet och matbordet.

Vi anförtro honom våra sommarintryck, han oss sina. Efter kaffet gå han och jag in i mitt rum och röka 25-öres schweizeri-cigarrer, som kostat mig blott $8\,^1/_2$ öre hos Tjäder. Vi luta oss i hvar sitt soffhörn, småprata om kejsarbesöket med ty åtföljande politik och känna oss ändå mera lugna och nöjda.

Vi vidröra, lindrigt, för att ej störa matsmältningen, qvinnomorden i London, öfvergå sedan till kyrkomötets förhandlingar — och slumra derefter in, tror jag, ty det blir aldeles tyst; blott en af mina små flugors hemtrefliga surr afbryter eftermiddags-siestans ljufliga stillhet. Jag vaknade först vid att en liten fin hand lätt vidrörde min venstra polisong. Det var min yngsta dotter, som hviskade i mitt öra: »pappa lilla, mamma vill tala vid pappa.»

»Hvad är det nu om, lilla Dagmar?» sade jag gäspande, sättande henne på mitt knä. »Är det vigtigt, ty jag kan ej gerna gå ifrån farbror Göran.»

»Ja, jag vet hvad det är, lilla pappa, och det är mycket vigtigt — vi äro alla bjudna till tant Bina i qväll; ack, så roligt, så roligt! Pappa och farbror Göran kunna ju mycket väl lägga grabysh tillsammans; men jag kommer ej hem half nio, som jag brukar, utan får stanna till qvällen, har mamma sagt, då jag ej skall i skolan i morgon, utan har skurlof.»

»Gå så länge, lilla glädjestjerna», sade jag; »jag kommer in strax.»

»Hurscht! Hösk!» hostade min vän i soffan, vaknande, just som min yngsta qvinliga arftagare försvann i förmaksdörren. »Bror Göran, jag tror vi dirrade till litet», sade jag; »men continuer toujours» du, om det smakar, tills jag kommer tillbaka från min hustru, som tycks ska' bort med ungarne i afton. Vi få väl hitta på något att sysselsätta *oss* med.»

»Stockholm är mångsidigt; nog hitta vi på något», sade Göran.

»Kommer strax», sade jag i munter kyparton och lemnade honom vid min spegel med hårborsten i handen.

Min äkta maka skulle verkligen bort och alla skulle få roligt, sade de.

Lugn för dem i alla hänseenden återvände jag till min kära Göran, men tog en omväg till köket och sade: »Lovisa, en butelj kall punsch och, om det finnes hemma, 2 flaskor bilinervatten, samt två glas i mitt rum.»

»Genast.»

Vi gingo in i våningen, jag och bror Göran, samt hjelpte på med ytterplaggen och sprungo villigt men litet sakta, tunga som vi voro efter middagsluren, efter glömda saker här och der i rummen; omfamnade, pussade, kramade, läste igen dörrarna och gingo tillbaka till mitt rum igen.

Der hade redan jungfru Lovisa på bordet vid soffan, der två ljus brunno, islagit tvänne kupor kall punsch, som stod och immade i glasen, och punschbuteljen hade hon stält som en blänkfyr midt emot lampan på chiffonniern.

»Du måtte ha snällt tjenstfolk», sade Göran, fattande sitt glas.

»Ack, bror, jag är lycklig i allt», sade jag, klingande med honom.

»När kommer din snälla hustru hem i qväll?» sade Göran långsamt.

»Åh, hela min rosengård är nog hemma klockan half elfva», sade jag; »men kära Göran, hvad ska' nu två lifliga, ej så gamla, genuina och genialiska stockholmare göra en sådan här mörk och disig höstqväll? Klockan är nu half sju.»

»Har du aftontidningen?» sade min vän.

»Ja, Lovisa har lagt den, ser jag, under punschbuteljen på chiffonniern, har du lust att gå på någonting?»

»Hvad menar du?»

»Teater eller tarakim, Göran.»

»Teater», sade Göran med Dahlqviströst.

»Raljeri à part», sade jag; »du vet nog, att jag hatar tarakim, men tycker mycket om den sanna dramatiska konsten. Nu ska' jag läsa upp för dig hvad som spelas i qväll på Stockholms åtta teatrar. Ska' vi gå nedifrån och upp eller uppifrån och ned?»

»Jag tycker alltid mer om att gå nedifrån och upp», sade Göran.

»Bra», sade jag, »då börja vi med Kungsholmsteatern: I dag måndag d. 00 Oktober Lasse maja.»

»Hva' sa' du?»

»Lasse maja.»

»Hvad ge de på Folkteatern då?»

»Stockholm nattetid.»

»De' ä' vi för gamla till», sade vännen Göran. »Nå på cirkus då?»

»Jo, der dresserar clown Pelle Jöns ett svin i frihet, så rider en äldre dam skolridt på en hingst, och till sist dansa hela corps de balette och hela personalen en fandango bus ner i hamnen vid Calcutta.»

»Det låter lifvadt; men hör du, just nu kom jag att tänka på en sak: du har hoppat öfver vasan, du.»

»Ja, Göran, der får du skåda den skönaste qvinna i verlden.»

»Fresta mig ej, bror. Men vet du hvad: det lär bli skönhetstäflan i Trosa nästa sommar; få se om ej då lilla vasastjernan kniper äpplet i verkligheten.»

»Nå på Djurgårdsteatern då?»

»Jo, der, kära Göran, ge de fortfarande 'Hin och smålänningen', som vi sågo härom aftonen tillsammans.»

»Nå, bror lilla, på Svenska teatern ge de?»

»'Birger och hans ätt', Göran; af den gamle skalden Bernhard von Beskow.»

»Det är nog vackert, det.»

»Ja, det är bestämdt mycket vackert.»

»Ja, men på operan då?»

»Jo, der ge de hin äfven, ja, det vill säga Faust. Fröken Klemming är bra söt. Jag har abonnerat för hennes skull.»

»O broder, det är hon visst, det! Tror du hon skulle passa för Lucies rol?»

»Göran! fröken Klemming kan spela allt!»

»Att hon får gå fri.»

»Är du galen?»

»Nej, men jag är för gammal.»

»På dramatiskan spela de 'Flinta och Stål', Göran, och 'Villa till salu'.»

»Jag är led vid allt hvad villa heter sedan i somras, men i 'Flinta och Stål' spelar fru Hartman.»

»Då är hon gnistan, bror Göran, gnistan från detta flinta och stål. Vi gå dit, bror, vi gå tvärt och köpa biljetter. Jag är säker att den lilla gnistan antänder oss i afton. Pumpa i dig bilinervatten, bror; det kommer du att behöfva, ty känner jag den lilla gnistan rätt, så antänder hon, som vanligt, en stor eld på konstens offeraltare äfven i afton.»

* * *

»Finnas N:is 8 och 9 på öfversta bänken af öfre parkett?» — »Se här.» — »Tack, tack.»

»Hvad är klockan, Göran?»

»Hon visar en qvart öfver sju i Jakob.»

»Vill du ha mer bilinervatten?»

»Drick sjelf, spjufver.»

* * *

Ridån går upp. Jag gnuggade mig i ögonen och trodde mig drömma.

»De sofva middag äfven här, bror Göran», sade jag.

»Hvad pratar du för persilja?»

»Ser du inte den norrländske jägmästaren der i soffhörnet, hvilken, om jag ej bedrar mig, intagit halfliggande eftermiddagslurställning?»

»Ja visst, det var 'kostefikt'!»

»Hans äkta korsdragerska sitter halfnickande midt emot honom på andra sidan om bordet.»

»Ja du — och en ung flicka står och sofver vid fönstret.»

»Men, Göran, ser du der vid brasan, ser du, ser du inte?»

»Jag ser bara en bred gaslåga och, som jag hoppas, jernvedträn i spisen.»

»Men se på länstolen, Göran.»

»Länstolen?»

»Det är en liten sprakande gnista i länstolen der.»

»Hvad säger du! Kom bror, så gå vi helt tyst; om en stund är här panik, och då blir det bättre rum om vi äro på 'Nord'.»

»Du är tokig, Göran.»

»Försigtig blott, ty af en gnista kan bli en stor eld, bror.»

»Ser du inte, blindstyre, den lilla foten, den lilla örsnibben, den lilla näsan och den lilla handen som sticker fram ur länstolen? ty julbrasan kastar skugga på det andra.»

Göran spratt till, svarade ej, utan var blott öga; han slukade den lilla flickfiguren i länstolen, jägmästarens lilla Elin samt vår och hela publikens lilla Ellen, ty det var hon i egen person som var egarinna till de rariteter jag uppräknat.

Vi föllo båda i tystnadens drömmerier, till stor hugnad för våra grannar, hvilka under vårt hviskande emellanåt utstött ett sakta »hyss», »tist»; en gammal herre hade till och med sagt »t-ö-ö-ö-ö-ö-ö-ö-ö-st!» temligen högt.

Flickungen i länstolen satt ännu orörlig, läsande i en bok vid eldens sken; hon gör en gratiös rörelse, ka-

star en blick bort till mamma och pappa, men återtar sin orörliga ställning, till min stora förnöjelse. Jag hade varit nöjd att passera tiden så till kl. 10.30, blott för att betrakta henne; men jägmästarpappa börjar att hosta, morrar sedan att pipkanaljen slocknat och ropar på Elin att gifva honom en fidibuss från spisen.

»Strax, pappa», susar det som en vestanfläkt bland vårblommor.

Hon reser sig med behag och tänder eld. Man kan höra en fluga surra, så tyst är det; en engel går ju öfver scenen.

Hon tänder faderns pipa. Han säger något som jag ej mycket lägger märke till, men det är något om att hans Elin en gång skulle fästa sig vid en ungersven, hon också.

»Inte mer än så», hörs det från rosenlä ppar, det hon utblåser den ännu i full låga brinnande stackars fidibussen.

»Så har mången glad och ung qvinna gifvit signal till det pistolskott, som krossat hjernan på en försmådd friare», sade jag till bror Göran.

Han svarade ej, ty han var petrificerad.

Efter en stund återvänder hon till fadern, som åter börjat brumma, och språkar med honom ungefär så här:

»Nu skall du ej gräla mera, pappa, och efter det är julafton och du ändå är min egen kära, rara pappa, så ska' du ha en kyss af mig och det midt på munnen ändå.»

Just som detta afspelas praktiskt, hör jag liksom en myggas gnäll i mitt högra öra. Det är bror Göran som talar och säger:

»Efter min första kuggning i studentexamen, anno femtiosex, tänkte äfven jag på att bli jägmästare, för att slippa studentexamentrasslet; det hade kanske ej varit så dumt.»

»Och jag tänkte», hväste jag tillbaka i hans venstra öra, »vid precis samma tillfälle i mitt lif att blifva dramatisk artist; men denna min tanke hade en annan tanke hos min far till följd, hvilken senare tanke urladdade sig till en bastant örfil. Hade ej den kommit emellan, så hade jag nu måhända varit père noble och suttit just i den der soffan.»

»Ja det är detsamma hvad jag tänkte då, men nu tänker jag en afton gå ensam hit och blott se den här akten en gång till.»

»Men nu, Göran, få vi ej blott sysselsätta oss i afton med den mest lysande stjernan på vår dramatiska konsthimmel, en stjerna som jag hoppas sent skall blekna eller slockna, utan vi skola äfven se på hvilka trappsteg i konstens tempel vi efter vårt ringa omdöme (förlåt, bror Göran) kunna ställa de öfriga medspelande denna förtjusande qväll. — Ack, Göran, att sitta vid sidan af en vän då en verkligt god pjes går öfver tiljan, är en njutning som jag sätter öfver de flesta teoretiska.»

* *
*

Första akten är slut.

Vi sitta på schweizeriet 1 trappa upp på dramatiska teatern och hafva intagit två sejdlar pilseneröl. Hvarken Göran eller jag bruka dricka punsch under en

representation — fi donc; man skall väl följa med aktörerna och vara i *samma* sinnesstämning som de.

Det hörde till underlöjtnantstiden att dricka punsch under entre-akter, och det passar allra minst under ett dramatiskt stycke.

»Hvad tycker du om Hillberg?» frågade helt tvärt Göran.

»Bra, mycket bra; jag ser honom alltid gerna. Jag ville se honom som Frans Moor i 'Die Räuber' af Schiller.»

»Och jag ville se honom som Göran Person i Erik den Fjortonde af Börjeson, eller som doktor Bleakhorst i Jane Eyre. Det är en aktör som sätter sig in i sina roler.»

Käre läsare, älskvärda läsarinna! du kanske var med den der trefliga aftonen på dramatiska teatern, och då tröttar jag dig bara att tala vidare om sjelfva pjesen.

Och som pjesen nu är slut, få Göran och jag vördsamt inbjuda dig före supén till en kort promenad i Svantes allé.

»Hvad tyckte du om jägmästarinnan, bror Göran?» sade jag.

»Fröken Klefberg är alltid på sin plats, och för öfrigt har jag en särskild känsla för henne», svarade Göran.

»Hva ba!»

»Jo», började Göran, »det är nu minst tjugu år sedan jag en qväll på Stora teatern, då 'Blommor i drifbänk' gafs, frapperades af en elev som spelade en ung och söt pensionsflicka med utslaget hår. Det var fröken Klefberg, bror. Hon visade ovanliga anlag samt vann odelad sympati och applåder.»

»Vore jag i Frippes ställe, skulle jag säga som Sjövall sa', fast i andra ordalag: 'Hon fyller nu alla modersrollerna vid min teater, herre, och fyller dem bra, herre'.»

»Nå, kan bror sjelf ge sitt omdöme om unga Skånberg?»

»Jo», sade jag, »jag tyckte det var synd om honom att han fick så mycket ovett blott för att han ville ha en liten konjak på kaffet efter att ha rest fem mil eller hvad det var i vinterkylan, och det på sjelfva Julaftonen ändå; men det var hvarken hans eller jägmästarpappas fel, utan Frans Hedbergs. Om vår snillrike Hedberg fylt pojken, det hade varit något helt annat, men bara en liten konjak! För öfrigt tyckte jag att han satt sig bra in i rolen. Hans utrop 'farmor, kära farmor!' till och med rörde mig. Hans röst och uttryck påminte mig om Gustaf Sundberg i en scen i Mäster Smith, som jag såg som barn, då han kastar sig ned vid sin älskling Helena Smiths sjuksäng.»

»Nå, fru Rundberg då?»

»Förtjusande.»

»Fru Dorsch-Bosin?»

»Hade Dahlqvist lefvat, skulle han velat ha henne till sin 'Katarina Månsdotter'.»

»Än fröken Sandell då?»

»Gjorde hvad hon kunde af sin rol i aftonens pjes, men du skulle se henne i sin rol i 'Sällskap der man har tråkigt'; der visar hon hvad hon kan bli, om hon får passande roler.»

»Herr Örtengren?»

»Alltid på sin plats, utmärkt användbar, snäll fästman och bruksinspektor.»

»Nå, fröken Åhlander då, gamla Karin hos jägmästarns?»

»Hon spelade så naturligt, att det ej kunde spelas bättre.»

»Nå, än herr Beckström, pastorsadjunkten, då?»

»O, broder! hade han suttit qvar vid jägmästarinnans sida och jag fått sitta på hans andra sida i den hemtrefliga soffan, och lyssnat på hans berättelser om nyheterna från prestgården, skulle jag ej behöft mera denna teaterafton. Hörde du susningen i salongen bara hans röda peruk blef synlig? Beckström, jag känner dig ej personligen, men skulle jag en gång få tag i dig, så dricka vi först brorskål och sedan skall du prompt säga om för mig hvad du sade jägmästarinnan i soffan och åt fröken Elin om din påökning och din — ko.»

»Du fantiserar i afton så mycket, så jag tror att du anser mig inte vara närvarande.»

»Förlåt, bästa Göran. — Men en sak: ska' vi äta hemma eller ta oss en bit ute? Hemma fins kallskuret, kallrätt och kallt öl.»

»Vi ha druckit öl redan», anmärkte Göran.

»Du har rätt», sade jag; »nu är klockan femton minuter öfver elfva. — Dum promenad det här. — Min familj går nu och lägger sig. — Om vi skulle ta — Göran!»

»Ja.»

»Om vi skulle — — tycker du om halstrad biff, Göran?»

»Det angår dig inte, ty nu är jag Wohlthäter. Vi gå ej till Opris, ty der är så mycket som frestar, utan vi gå in på grillrummet, 'griljerade rummet'; det

passar när man kommer från teatern. Ingen sup, intet öl bjuder jag på, blott på en potatis och biff efter behof — och 2 flaskor Sparkling Hock. Hvad säger du om det?»

»Jag säger att du kommer att cedera bonis.»

»Hör du bror», sade Göran, »jag är ej slösare, men efter en sådan här dag och afton, först i en älskvärd familjekrets och sedan tjusad och nära bränd på den sanna dramatiska konstens offeraltare, och med ett och annat minne af ett vackert öga, en vacker qvinnohand med mera, vill jag ej dricka öl, supa bränvin och äta smörgås, skala kräftor och dylikt — utan jag vill läppja på söderns ädla och eldiga drufvovin i afton.»

»Skål på dig, Göran!» sade jag, då vi efter en stund verkligen drucko hans vin i Jones grillrum; »ingen kan upprigtigare önska dig en vän i qvinnoskepnad, lika hängifven i sin genre som din Ryno.»

III.

En resa kring min kammare.

I min gröna ungdom hade jag en gång till lexa i franskan en berättelse som hette »Un tour de ma chambre». Jag fick smörj för den af min magister och derför har jag den lilla titeln ännu i minne. I dag när jag satte mig ned vid mitt skrifbord strax efter middagen för att undvika middagsluren, beslöt jag mig för att söka beskrifva en resa kring *min* kammare.

Jag doppar pennan, lägger papperet i ordning, men gör en plump just på det ställe der titeln skall stå; då, i ett nu, får jag se en af mina små flugor, om hvilka jag talat i föregående humoresk, stå och skjuta på plumpen. Hon nalkas sakta och studsar hastigt öfver den, som flugor bruka göra mot hvarandra och mot andra svarta föremål som komma i deras väg; men, o ve! hon bläckar ned båda sina bakre ben. Det var lille Bob, ty jag kände strax igen honom på sin litenhet mot mina andra öfvervintrande flugor.

Se der en skribent som är färdig att hjelpa mig, tänkte jag, seende honom göra ett tankstreck och små

punkter på papperet. Åtminstone skall du vara med på resan, Bob, sade jag. Han tycktes förstå, ty han började göra sin restoalett, men bläcket gick ej af ändå. »Nu fara vi, Bob», sade jag.

»Surr!» svarade han muntert och for i väg; jag följde honom. Han satte sig först ett ögonblick på min venetianska spegel, troligen för att fullborda sin toalett, sedan tog han sin andra station på poeten Stjernstolpes porträtt och placerade sig på detsammas näsa, qvarlemnande der tvenne svarta punkter.

Bob var således näsvis, liksom andra af hans slägte, men hon visste hvad hon gjorde. Stjernstolpe var i lifstiden stor djurvän; hatade jägare och fiskare, och räddade flugor, som fallit i hans tvättfat.

»Bra, Bob», sade jag, »du har tanke och stor instinkt i ditt lilla hufvud.»

Uppmuntrad, som det tycktes, af mitt beröm promenerade han nederst på porträttet och drog med högra bakbenet ett tankstreck under den glade skaldens valspråk: »*Vixit dum vixit lætus.*»

»'Han lefde glad medan han lefde.' Det valspråket tycker du nog äfven om, lille Bob», sade jag. — »Surr», sade Bob och flög i ögonvrån på mig. »Tout beau, Bob», sade jag; »du ska' vara civiliserad, om du ska' följa mig, eller rättare om jag skall följa dig på vår resa.»

Vi fortsatte vår färd, Bob och jag, rätt nöjda med hvarandra. Nästa rast togo vi vid exkejsarinnan Eugenies porträtt, som äfven prydde min vägg och der dessutom andra gamla taflor hängde, deribland en föreställande staden Pau — Carl Johans födelsebygd — i aftonbelysning, en vy öfver ingången till kyrkogården

Père la chaise i Paris, Tuilerierna och äfven en tafla öfver Stockholm på 30- eller 40-talet.

Jag betraktade och fantiserade öfver dessa taflor då jag skref, och önskade mig hafva vingar för att höja mig i rymden och sväfva hän till söderns sköna nejder, långt bort från Stockholm, der just nu de första små flingorna dansade utanför mitt fönster. Jag kände mig rätt eftermiddagssömnig, hvarför jag steg upp från skrifbordet och nalkades kejsarinnan Eugenies porträtt öfver soffan, der min käre Bob, som jag redan nämnt, tagit sin tredje station. Jag satte mig beqvämt i soffan och utropade: »Bob, akta den olyckliga furstinnans hermeliner för dina skrifverier, du lilla fotkonstnär.» Men Bob hade redan blifvit mera civiliserad, ty med fransk höflighet och gentilless sällskapade han blott med bina på hennes mantel; det blef en rätt animerad middagsmottagningsstund, och sällskapet var ju ock rätt valdt, nemligen kejsarinnan Eugenie, 7 uppvaktande franska kavaljerer i guldbins skepnad, den unge resande svensken Bob och er ödmjuke tjenare.

Under hela mottagningen var det mig omöjligt att slita mina ögon från exkejsarinnans ädla ansigte, och det var ett drag deri som i synnerhet ådrog sig min uppmärksamhet. — Läsare, har du sett kejsarinnan Eugenie af Frankrike personligen eller har du blott sett hennes porträtt, så, om du är fysionomist, har säkert icke det sombra uttrycket öfver hennes ögonbryn kunnat undgå din uppmärksamhet. Der stod det olycksöde, som sedan träffade henne, skrifvet i tydliga drag.

En gammal svensk skald, som redan gått till sina fäder och nu hvilar i Solna kyrkogård, upptäckte under

sin vistelse i Paris detta olyckstecken öfver de sköna spanska ögonen hos denna furstinna, och uttalade sig derom i ett af sina reseminnen mer än 18 år före katastrofen i Paris 1870; upplysande sina läsare att han i sin ungdom blott sett en person till som haft samma drag öfver ögonen, och det var äfven en — exfurstinna, konung Gustaf IV Adolfs gemål, den sköna och olyckliga drottning Fredrika, i sin glada ungdoms dagar prinsessa af Baden.

Som det började skymma, tände jag min lampa och närmade mig åter exkejsarinnans porträtt. Bob fans ej längre bland de franska bien; han hade försvunnit. Troligen hade han sökt upp flugfröknarna, Nordenskiöldiana, Palandra etc., för att taga afsked af dem före sin afresa.

Bob dröjde; jag hade således tid att jemföra porträttet på min vägg med minnet af henne som jag hade sett i Paris 1862, då jag vid tuilerigrinden en vacker decemberdag nämnda år utsatte mig för att, inpackad i en folkhop, bli öfverriden af den i karier framsprängande kavalleritruppen, som allt sedan Orsini-bombernas exploderande vid teatern ledsagade det kejserliga ekipaget. Men jag blef belönad.

De kommo. Jag kände knapt den häftiga tryckning som en af kyrassierernas hästar gaf mig vid inrusningen i porthvalfvet, ty i detsamma hade jag med blottadt hufvud och djup bugning mottagit en vänlig blick af kejsarinnan Eugenie, och den blick hon gaf den obekante unge svensken lefver ännu som en af de vackraste perlor i mina minnens radband från min första resa i utlandet.

Det sombra draget observerade jag tydligt vid detta tillfälle, men tänkte ej derpå; jag såg blott en vacker qvinna, som helsade åt alla sidor lika vänligt som *vår* kronprinsessa gläder alla med, man må möta henne på Norrbro i Stockholm under utfärd till Djurgården med sina söner eller i Tullgarns lummiga park, lika, lika. Men vår bön är att inga skuggor må falla på *din* lefnadsbana, ädla furstinna.

Men hvar är Bob?

Det kliar på min näsa. »Aha! tror du att jag är en dromedar fast jag har puckel på näsan», säger jag gäspande, sjunker ner i min beqväma soffa, släcker lampan, för att fantisera friare, och mumlar: »Nu resa vi vidare, lille Bob. Låt oss resa, Bob, samt taga vår kära läsare och fantasien med oss.»

Och Bob och jag reste långt, långt bort i främmande land.

Det var en vacker majafton, solen var i sjunkande bakom Pyreneerna och kastade sina sista strålar på ett enkelt hus i gammal stil i den goda staden Pau. På en af gaflarne till detta hus satt flugan Bob, restrött men i sin fulla vigör, betydligt stärkt af söderns glödande ångor, och på gatan, midt emot denna gafvel, återfinner läsaren hans ännu ej bevingade reskamrat. Hvad betraktar han. Jo, jag betraktar det hus hvars fönster nu förgyldes af aftonsolens guld och från hvilka vår Carl Johan först såg dagens ljus, kanske just en sådan der stilla qväll.

Bob satt ännu orörlig på sin gafvel. Jag kunde således fantisera fritt.

Hvad var min tanke då jag stod der vid porten till det hus der vår nuvarande dynastis stamfaders vagga stått, hvad var min första tanke då, säger jag? Jo, den var — *tacksamhet!*

Jag var, som ärlig svensk fosterlandsvän, tacksam mot denne Jean Baptiste Bernadotte, den unge, tappre marskalken och sedan prinsen, segraren i hundra blodiga strider, som på höjden af sin ära lemnade sitt hemlands soliga nejder för att i vår kalla nord gå en rätt vansklig och osäker lycka till mötes.

Af aktning för honom och tack vare den respekt han ingaf äfven öster ut, tystnade sedan och för lång tid larmtrummans och krigstrumpetens ljud i våra bygder. Det var högtid, ty det gamla, alltid fria Sverige hade varit i fara. Dånet af fiendtliga rytteritrupper hade redan låtit sig höras mot stenläggningen i våra norrländska städer. Snart kunde de kanske ha visat sig vid Stockholms portar, och sedan? — Mins Polen!

Men det hade blifvit skumt der på gatan i Pau. Jag kastade ännu en vänlig blick på det gamla huset, hvars fönster nu voro mörka, kände min trogne Bob surra vid mitt öra och utropade med entusiasm, liknande ett indiantjut i qvällens stillhet, men hvilket ej bland de lifliga fransmännen och spaniorerna väckte någon särdeles uppmärksamhet: »Lefve Carl Johan! — Och nu till Paris, Bob.»

* * *

»Garçon, donnez nous soupe à la reine, turbot, poulet rôti, salade, asperge, bonbon et fruits pour deux», sade jag åt garçonen på café de Paris au Boulevard

Italien, der Bob och jag skulle äta vår första middag efter ankomsten till Paris.

»Une bouteille vieux bordeaux et deux verres aussi, garçon.»

»Dîner pour deux?» sade han på så vacker franska, att jag, som ej hört pariserdialekten på länge, höll på att få ondt i magen af förtjusning. »Pour deux?» sade han. »Mais, monsieur, vous êtes seul?»

»Ah, pardon, mon bourgeois», sade jag, seende Bob smörja sig med gaterade bigarråer vid min grannes bord, bland en hel hop franska, gentila, lätta flugor och andra republikanska fjäderfän.

»Monsieur, peut-être vous attendez une dame? Nous avons des cabin . . . .»

»Non, mon brave», sade jag; »servez moi seul un dîner, vraiment! J'ai un camarade du voyage, mais il dîne dans une autre place», tillade jag, sneglande på Bob, som nu kom till mig och satte sig på min hand.

Min franska la fleur, som fick sigte på min lilla Bob, måttade till min stora förskräckelse ett slag med sin hopvikna servet efter honom.

»Assassin!» utropade jag till den franske garçonens förvåning. Han såg på mig med sina eldiga ögon och sade, just som Bob räddad slog sig ned på ett »plat doux» på serveringsbordet bredvid:

»Sapristi! Monsieur, vous ne vous portez pas bien. Je reviendrai tout de suite avec la soupe.»

»Ska' du förlora lifvet, Bob, så blir det nog i Frankrike», sade jag till mitt lilla fjäderfä, som nu satt bredvid mig på bordet, strykande sina bakben öfver vingarne.

Jag ställde en saladier framför honom, så att garçonen ej såg honom då han kastade sopptallriken på den flata tallriken framför mig. »Fins det kastanier?» sade jag på ren svenska, glömmande mig.

»Non, monsieur, ce monsieur n'est pas ici aujourd'hui.»

»Pardon, je désire des marrons», sade jag, »Tout de suite, monsieur.»

Aftonen tillbragte jag på Italienska operan. Jag drömde troligen den natten, ty Bob satt på min säng och kunde — tala; han berättade mig på god franska att han varit på operamaskeraden och haft mycket lifvadt.

»Hvad hade du för kostym då, Bob?» sade jag.

»Som vanligt», svarade Bob; »jag var klädd till — fluga.»

Men nu till allvarsammare saker.

Snart hade den dagen kommit då vi skulle lemna verldens stora barnkammare, och hade under en af våra promenader förirrat oss till inkörsporten till kyrkogården Père la chaise. I qvällens halfdunkel nalkas oss en likvagn. En svart enkel kista omsluter den stofthydda som der färdas till sitt sista hvilorum, kusken sitter liknöjd och nedböjd på sin bock och manar på de svarta hästarne, som i sakta skridt svänga in genom porten. Då observera vi att intet menskligt väsen följer denna likfärd; men tätt bakom kistan går med nedböjdt hufvud en gammal, af gatsmuts våt svart pudelhund. Du okände döde, du hade dock i lifvet en vän som ej bedrog dig, såsom menskliga vänner göra så ofta, en vän som kanske följde dig i döden af saknad.

»Nej nu, Bob, vill jag ej se mer af Paris. När slutet är godt och vackert, så är allt godt.»

Hade jag vingar, som du, Bob, skulle jag önska mig tillbaka till Stockholm i detta ögonblick, men för märkvärdighetens skull ej till det nuvarande Stockholm, utan förflyttad tillbaka i tiden omkring en 40 à 50 år och då placerad t. ex. på Fersenska terrassen, midt emot kungliga slottet.

»Surr», sade Bob och höjde sig i luften, och jag tyckte att äfven jag hade vingar och for af. Städer, floder och berg flögo förbi oss. Bob for framför mig som en liten i blårödt lysande punkt, gifvande signaler åt mig med sitt vänliga surr.

Slutligen blef allt oredigt, jag måtte hafva tagit mig en liten siesta på någon liten mjuk molnbädd, ty jag vaknade vid att jag sänktes ned på en träsoffa med hårdt och rakt ryggstöd samt obeqväm på alla sätt.

Det första jag gjorde var att klia mig på näsan, ty Bob hade taget puckeln på min näsa till sin chaise-longue, som vanligt.

Jag kände mig smått olustig som efter en sjöresa med ty åtföljande sjösjuka. Jag blickade omkring mig, gnuggade mig i ögonen och for förvånad upp; jag var ej längre i Paris. Kungliga slottet i Stockholm presenterade sig midt emot mig i morgonsolens glans.

»Märkvärdigt, Bob», sade jag, »men det må vara hur som helst, så tyckas vi nu hafva anländt till Stockholm, och då under sommaren mina rum i staden ej äro i ordning, så låtom oss taga rum på 'Grand' så länge.»

»Surr», sade min lilla fluga och sväfvade ned emot kajen.

Jag gick ned från terrassen — ny förvåning — hvart har La Caves vackra och tomma butik med sina tunnor tagit vägen?

Men hvad i all verlden, har jag mist synen? »Grand» finnes ej heller — och nationalmuseet! — Har här varit jordbäfning?

Jag satte mig på en hörnsten, som stod i gathörnet precis i vägen för körare som svängde ned åt Blasieholmen, för att hvila mig en smula.

Jag kastade en blick på strömmen — ny förvåning. Ingen enda ångbåt syntes till, hvarken vid skeppsbron eller Blasieholmskajen, blott segelfartyg och vedskutor. Inga ångslupar korsade hvarandra på strömmen, men en mängd roddbåtar foro i stilla lugn på vattnet, rodda af äldre qvinnor med stora halmhattar.

Intagen af förvåning och undran, begaf jag mig ned till kajen, förbi en lång och ful huslänga, som tycktes vara kröneri.

En roddbåt låg färdig och tycktes vänta på passagerare. Den var bemannad af tvenne förfärligt fula och solbrända gamla käringar. Båten var stor och tung, men såg stark och pålitlig ut; den oviga besättningen drack kaffe i fören ur små hvita kaffekoppar.

Bob och jag nalkades. Bob satte sig på en röd utväxt, hvilken befann sig på den ena sjöamazonens näsa.

»Djäkla flugkanalje», var den helsning vi fingo af henne i det hon med den handen som höll koppen bortschasade min näsvisa kamrat; den andra handen, med lillfingret i vädret, var upptagen af théfatet, som innehöll sista klunken af hennes varma kaffe. Med en ton så inställsam och mild som en sådan svart, utplundrad

källarsvalsmun kunde prestera, yttrade hon: »Ska' lilla vackra baron till Djurgården, så ro vi dit om tjugu minuter för 3 skilling.»

»Men, kära madam», sade jag, »hvar äro ångsluparne?»

Hon såg på mig argt, morrade åt kamraten och skrek: »Först och främst ska' jag säga herrn att det inte dammar i dag, och sedan att slupgastarne äro vid skeppsbron, om de ej äro på krogen.»

»Hut i Kristinehamn, herre!» utfor den andra megäran. »Hvar är herrn norst ifrån, som ej ser att han har hederliga Stockholmsfruar att göra med, som rott här på strömmen i trettiofem år ärligt och regalt.»

»Nojsa nu ej längre med gummorna, utan kom med bara», sade den minst afskräckande af dem båda.

Då jag såg, att Bob redan satt i allsköns lugn i fören, orörlig på en enslig sockerbit i en sockerskål af glas, som ännu stod qvar på toften efter kaffedricknin-gen, steg jag tankfullt och mekaniskt om bord hos dem och satte mig akter ut.

Jag skådade bort till slottet; det stod åtminstone qvar; men kung Oscar måtte vara bortrest, tänkte jag, ty flaggan var ej hissad och flaggstången med kronan var äfven nedtagen.

»Hvart har kronan tagit vägen?» sade jag, pekande på slottet, till den jag tyckte vara yngst af roddar-madamerna.

Hon såg på sin kamrat och ruskade på hufvudet samt utbrast slutligen, sedan hon ordentligt snutit sig i underkjolen och torkat sig väl: »Det är likare att

fråga hvart herrns hufvudknopp tagit vägen, så innerst befängdt dumma frågor gör han.»

»Lotta du», utfor den andra megäran, »ta du båtshaken och skjut ifrån, så ska' vi ro den här passaschan, direkt till Danviken, ty galen i skallmejan är han, det är säkert som en i banko, det.»

»Danviken?» sade jag, »hvad är det för ställe?»

»Jo, det är ett sommar- och vinternöje för tokstållar, som herrn är, skrek den hyggligaste af besättningen.»

»Tig, käringar», sade jag.

»Är herrn ovettig ett tag till, så ropar jag på polisen, som står vid hörnet der borta.»

Jag såg en illa och sluskigt klädd civil karl, hvilken tycktes vara litet ankommen.

»Är det der en polis», sade jag, »som ser så ut? Han har ju ej uniform.»

»Ha, ha, ha, ha, ha!» skrattade madamerna med full hals; »vet ej herrn att det är gardister, korfvar och paltar som ha uniformer, men ej polisen; de ha brickor, de.»

Jag störtade upp på kajen, troende mig bestämdt vara utsatt för en obehaglig dröm. En massa otidigheter följde mig. Jag skyndade in i Carl XII:s torg, men ingen hjeltekonungs staty fans der; jag gick vidare och blef glad när jag fick sigte på Carl XIII:s staty, omgifven af sina lejon, men Molins fontän var bortblåst. Jag ämnade mig till Hamngatan, men ett stort hus stängde nästan passagen till den gatan. Ur det nämnda huset utkom en mängd rätt fina, men gammalmodigt klädda personer, både herrar och fruntimmer.

Jag kastade en blick in i byggningen, som tycktes vara en brunnssalong. Jag inträdde och såg en gammal herre, hvilken betraktade mig välvilligt; närmande mig disken, mumlade jag: »Ah, tänk om min önskan blifvit uppfyld! Är jag förflyttad en 40 à 50 år tillbaka i tiden, som jag bad om i Paris? Vi skrefvo ju då 1888.»

»Unge man», sade en röst med läkarton bredvid mig, »tag litet stålpyrmonter, se här, det skall stärka er. Har ni varit sjuk förut? Ni ser ut som en utländing. — Hvad mumlar ni om 1888? Det är nog några tiotal dit än, unge man.»

»Ni är galen!» skrek jag. »Hvad heter ni?»

»Mosander», sade han medlidsamt och vände sig till några brunnsgäster som hade inkommit.

Jag aflägsnade mig helt förbryllad, sägande för mig sjelf: »ja, jag skall vara lugn och hålla god min; jag är verkligen förflyttad tillbaka i tiden, men hur långt? — Hvem sitter på Sveriges tron?»

Jag passerade Jakobs torg. Vid ingången till operahuset från Arsenalsgatan stodo Almlöf, Dahlqvist, Torslow, dansmästar Petterson, mamsell Ebeling m. fl. artister, samtalande lifligt med hvarandra. August Blanche och Carlén kommo just nu från mamsell Roses schweizeri tvärs öfver gatan för att förena sig med dem, båda gladlynta och lefnadsfriska, som i lifvets vår.

Jag närmade mig affischen; der stod: »I dag fredag kl. half 7 e. m. gifves: Lucie eller Bruden från Lammermoor. Musiken af Donnizetti». Bland de spelande upptäckte jag med förtjusning och undran Jenny Lind och Julius Günter i Lucies och Edgards roller, då

ett »si opp» träffade mitt öra. Jag hoppade åt sidan i rännstenen, ty trottoar fans ej framför operahuset, och en läkaredroska ilade förbi; i den satt förste stadsläkaren doktor Johan Daniel Ahlberg, denne på sin tid så anlitade läkare, hvilken troligen skyndade till någon sjukbädd.

Jag gick in till biljettluckan. På den stod »utsåldt hus».

En herre med skelande ögon, förre artilleristen Låstbom, biljettmånglaren, närmade sig mig från en mörk vrå af förstugan och frågade med låg röst: »Behagas det biljett på nedre amfiteatern?»

»Ja, tag hit!» svarade jag glad.

»Ej här; kom med tvärs öfver gatan», sade han.

Vi gingo in i mamsell Roses förstuga och der sålde han en biljett åt mig för 6 riksdaler och 32 skilling banko, som han uttryckte sig. Jag räckte fram en tia. »Det är precis», sade han. Jag hade gerna gifvit honom 100 kronor för att än en gång få höra mamsell Lind.

Var jag galen? Hon hade ju gått ur tiden! Jag gick ut på Gustaf Adolfs torg. »Tram! tram! tram! tramtata! tram! tra! tram!» lät det från vakten, som stod i gevär och skyldrade.

En kunglig vagn, dragen af ett spann fyra eldiga hästar, kom i full fart från Norrbro. Alla bugade sig vördnadsfullt med blottade hufvud, damerna nego till jorden. Jag blottade äfven mitt hufvud och stirrade på vagnen, som nalkades mig. Jag såg en örnnäsa, tvenne blixtrande ögon, det knollriga håret! Det var — Carl Johan! Till venster om honom satt grefve Magnus Brahe.

Jag gick in till de la Croix på Norrbro och satte mig vid ett bord.

»Ska' det vara en blandare och biscuiter?» frågade en mycket vacker mamsell. Jag nickade jakande.

Sedan minnes jag ej något, allt försvann; jag tyckte flera timmar gått till ända, då plötsligt en hänförande röst träffade mitt öra. Mitt öga klarnade, jag satt på min plats på nedre amfiteatern och ridån var uppe. Teatern förestälde en skogstrakt, der tvenne vägar mötte hvarandra; till venster om skådeplatsen syntes en källa, öfver hvilken en ek utsträckte sina grenar. Och Lucie-Jenny Lind sjöng med sin öfverjordiska röst och sin sprittande känsla:

»Blott hoppet att du älskar mig
Nu trösta kan mitt hjerta.
Må vindens suckar bli för dig
Ett eko af min smärta.
Och om i dödens kalla famn
Mig sorgen skulle sänka,
Mig lofva, i vår kärleks namn,
Min graf en ros att skänka.»
— — — — — — — — —
— — — — — — — — —

»Nej, nu går det rakt inte an att du sofver längre middag; du blir så trög, min gubbe lille, och så sofver du ingenting i natt.»

Det var min hustru som stod framför mig. Jag låg i mitt rum i Stockholm anno 1888 på hösten igen. »Tyst!» sade jag yrvaken. »Hör du ej Jenny Linds englarena toner, älskade? — Såg du ej Carl Johan och riksmarskalken i vagnen . . . och . . . och . . .»

»Hvad pratar du för persilja, min gubbe lilla?» sade min hustru oroligt. »Det är af pilsenern du drack till middagen kanske, och derför har du drömt oroligt.»

»Drömt!» utropade jag.

Ja, kära läsare, hela resan med Bob var blott en dröm, och — så prosaiskt — en eftermiddagslursdröm till på köpet; men om den drömmen ej kommit emellan, så hade jag kanske just ej haft något att skrifva om under min resa kring min kammare. — Hvem vet! måhända har jag nu sofvit mig till författarerykte.

Dömen sjelfva, läsare och sköna läsarinna, men dömen mildt och öfverseende, så skolen I kanske få ett nytt häfte humoresker af mig, N:o 2, att begagna som rogifvande medel vid nervösa ögonblick eller strax före middagsluren, under anno 1889, som snart nu kommer farandes.

IV.

Litet om förnöjsamhet

jemte

en present till läsaren.

»Ja, se det var galant», sade en gammal herre i min barndom, då han föll ur giggen och bröt armen af sig. »Jag kunde ha brutit — nacken af mig.»

Kära läsare, jag hör äfven till det förnöjda slaget. Ta de bort min handduk, torkar jag mig på något annat. Går en knapp ur, så sätter jag en knappnål i stället och är fullt nöjd, tills den sticker mig.

I min ungdom älskade jag en flicka af hela min själ. Hon gaf mig korgen, men jag var i många år nöjd med *min* kärlek till henne blott, jag beställde en guldring med hennes initialer i, bar den till min stora förnöjelse i flera år och kände mig till hälften förlofvad och rätt lycklig.

I många år har jag varit en förnöjsam och trogen kammartjenare hos mina favorithundar, fast jag hade rätt mycket obehag för deras skull. Än hade Castor

bitit en äldre herre — på lek, förstås — i byxbenet; herrn var nervös, och derför fick jag plikta. — Än hade Diana i all tysthet burit sina valpar upp på hofrättsrådinnans vindskontor och installerat dem i en sidensoffa för att hafva dem i fred. Utgifter och artigheter å min sida, missnöje och oartigheter å den andra; men jag var hundvän och var nöjd.

Jag har ej stigit högt på ärans trappsteg, men jag har min förnöjelse i att det ej fins en plats så låg att icke en menniska der kan handla ädelt och sublimt.

Jag är rojalist och har verkligen haft den förnöjelsen att få samtala med vår konung några gånger; men vanligen har jag vid högtidliga tillfällen stått »på-tå-häf», bakom polis och militärkordong, men då har jag haft förnöjelsen att känna att jag af själ och hjerta hurrat och ropat »lefve konungen», och ej såsom vanliga hurrabasar skrålat för sällskaps skull.

Jag är nöjd med enkel spis, om den är väl lagad, och mycket resignerad vid tanken att många svälta ihjäl på vår sköna jord.

Alla aftnar, då jag ej är bortbjuden, gör jag vid sjutiden en promenad längs Drottninggatan, Fredsgatan och Gustaf Adolfs torg, viker af på Regeringsgatan och stannar en stund vid Lejas eleganta butik. Jag känner till nästan alla saker som exponeras i fönstren, det är som om jag rådde om alltsammans; jag ser dem ju dagligen, kan äfven gå in och tumma på härligheten och hvad gör man väl mer med egna saker?

På samma gång beundrar jag juveleraren Hallbergs juvelsmycken. Der har jag två af kanske 25,000 kro-

nors värde, som jag mest gläder mig åt. Jag har nu haft dem der i fönstret i 3 år.

När julaftonen kommer, köper jag i Lejas butik vid Vesterlånggatan samt i andra väl försedda butiker, men mest af fattigt folk, julklappar åt mina vänner och släg-tingar och erhåller sjelf af dem, som känna min smak, äkta viner, théer, delikatesser med flera saker som man måste verkligt ega för att njuta af och som det är en plåga att skåda i butikfönstren.

Nu får jag ej skrifva längre om detta skall komma med till tryckeriet. Måtte läsaren minnas mig med tack-sam välvilja! Jag har ju bland annat lärt er hur ni *för intet* skall bli egare af hela Lejas och Hallbergs butiker, och det strax före jul till.

Au Revoir!

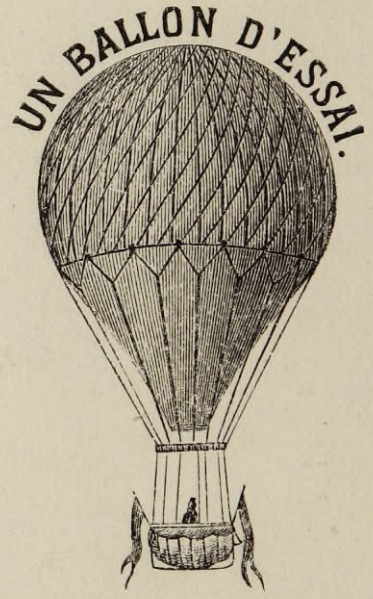

Pris 75 öre.

(Br) Vitt
Lo.

Humoresker
af
Ryno.
= C. A. Beskow.
Nr 2.
Pris:
90 öre.

1890

STOCKHOLM
LARS HÖKERBERGS FÖRLAGSEXPEDITION.

HUMORESKER

NR 2

SAMT

BEGYNNELSEN

AF

LEFNADSMINNEN

AF

RYNO.

STOCKHOLM
LARS HÖKERBERGS FÖRLAGSEXPEDITION.

STOCKHOLM, TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET 1890.

INNEHÅLL.

Sid.

Hur jag jubilerade den 21 Januari 1889 1
Majorsdille eller sviket hopp och utmerglad kropp 15
Han och hon 22
Om tänder och tandvärk 29
Lefnadsminnen.
Inledning 39
Första kapitlet 46
Andra kapitlet 55

Hur jag jubilerade den 21 Januari 1889.

Redan flera dagar förut hade jag ett pustbemängdt bestyr i och för den blifvande illuminationsfesten. Jag bodde visserligen vid en gata, som ej skulle komma att befaras af den kungliga kortégen, men vida sträfsammare förberedelser hade jag i dess ställe att göra till den stora dagen, ty jag hade fått slägtingar till Stockholm, hvilka efter *minneslistan* skulle bese *allt*.

Upp i alltsammans skulle jag äfven läsa korrektur, besvara åtskilliga gamla vänners bref jemte deras nyårsönskningar, samt dessutom följa mitt främmande på de åtta teatrarne m. m. och till sist skrifva verser till konungen på hans sextionde födelsedag, hvilket jag hade föresatt mig, ty jag ville på detta sätt efter bästa förmåga och med ord, sprungna ur hjertat, bringa kung Oscar min hyllning uti någon tidning, hvilka verser äfven sågo dagen sådana de än genom *min* skaldekonst blefvo diktade.

Då jag ej hade skrifvit poesi sedan jag i ungdomen som »klarist» skref till *henne*, så gick det i början

icke särdeles bra; fastän jag satt hela förmiddagen den 17 Januari hann jag det oaktadt ej längre än:

»De ljus, som tändas i vår stad i qväll» —

Till middagen kommo slägtingarne tillbaka hem efter att hafva besett åtskilliga inrättningar, hoppat åt galet håll ur spårvagnen och derunder fallit omkull och slagit näsorna, samt blifvit här och der litet smått bestulna och bedragna på diverse småsaker. För öfrigt voro de »hungriga som vargar», ty de sade sig endast hafva förtärt lite bakelse och vichyvatten. Jag blef genast glad då jag såg mina gästers aptit, ty jag tycker ej om folk som petar i maten, och när jag känner mig vid gladt lynne, rinner min poetiska källa alltid lättare, hvarföre jag då understundom passar på tillfälle och köper mig några buteljer medeldyr champagne, hvarigenom lynnet blifver ännu mer poetiskt.

Sedan middagen var afäten, champagnebuteljerna tömda, förutom två glas åt pigorna, klagade jag litet smått öfver ryggskott och försvann derefter i mitt rum, tagande med mig många omtänksamma fast olika slags råd för nämda åkomma. Inkommen i min kammare satte jag mig vid mitt skrifbord och skref med lätthet, eller hvad man brukar kalla »på rak arm», följande poem:

Till Konungen!

De ljus, som tändas i vår stad i qväll,
De lysa matt mot känslor, som i hjertan brinna,
Ty — i palatset som i minsta tjäll
Skall Du, O Konung, *alltid trogna* vänner finna.

Må stormar komma emot Thules ö!
Må striden rasa omkring fosterjordens stränder!
Vi äro alla färdiga att dö,
Då *Du* oss bådar upp att värna dina länder.

Haf tack! Lef lycklig ännu många år!
Och styr så Nordens brödrafolk med vänsäll spira
Tills Du af Kungars Kung den krona får,
Som, oförgänglig, skall din panna evigt sira.

Sedan detta var färdigt gick jag in till mina vänner och uppläste för dem mitt opus, för hvilket jag från alla håll erhöll de mest smickrande loford, såsom: »Utmärkt, charmant, stiligt, du är ju en rigtig poet», med flera dylika artigheter.

En enda af sällskapet tog sig friheten säga:

»Du blir väl ej ledsen om jag tycker, att det är bra kort?»

»Åhnej», hördes en annan af sällskapet utropa, »jag anser att två verser till och med är tillräckligt.»

Ja, verserna hade sannerligen förorsakat mina vänner ett rigtigt hufvudbry, ty de fortforo med att skrika:

»Ska' di tryckas? Du får bestämdt Vasaorden! Sänd upp dem till kungen! Lemna upp dem till Svenska Akademien» m. fl. råd haglade på mig.

I distraktion fattade jag tag uti en cigarrkopp, höjde den derefter och äskade ljud.

»Mine herrar och damer!»

»Att öfvertyga personer, som en gång fattat den tanken om mig, att jag är en smula fåfäng, är snart sagdt omöjligt, derför säger jag rent ut, att jag är det.»

(Bifall, skrän och omfamningar, hvarunder jag tappar cigarrkoppen.)

»Men den som påstår, att jag ej älskar kungen», fortfor jag, »och att dessa verser ej kommit ur mitt trogna svenska hjerta, den slår jag ihjel på gammalt nordmannavis.»

(»Hu då! Hör!»)

»Och hvad Vasaorden anbelangar, mine herrar», tillade jag, »så är den både bra och passande för personer som ega nya svarta frackar, från hvilka kritstrecken nyligen hunnit att försvinna och der det eljest ser ensligt och tomt ut på dess glänsande yta. — Men jag, mina vänner, har blott en önskan, och den får ni aldrig veta.» Allmän tystnad. »Det får ni aldrig se eller veta», upprepade jag.

»Åhjo, bror Ryno!» hördes en röst från en mörk vrå i salongen, »när du får se det, så få vi nog veta det.»

»Bravo, Hans!» utropade jag. »Du är lika qvick som under Tunbergstiden.»

Men nu till den stora dagen!

Den 21 Januari 1889 randades.

En strålande sol kastade all sin glans öfver vår sköna hufvudstad. Det var hvad man i forna dagar kallade ett rigtigt »Carl Johans väder».

»Kung Oscar eger samma tur, som sin store farfader», hördes det allmänt sägas, »ty den fjortonde Carls födelse- och namnsdagar voro merendels rigtiga solskensdagar.

Klockan är 8 på morgonen. Jag låg ännu uti sängen i mitt rum och väntade med otålighet på Stockholms Dagblad och den sedvanliga brasan i kakelugnen. Ringer för andra gången.

»Dagbladet, Christin!»

»Christin, Dagbladet», sade jag litet nervöst.

»Det har ännu icke kommit», svarade Christin så lugnt, som om man talade om kaffeskinn, i det hon tände brasan.

Mitt poetiska opus skulle ju stå att läsa uti Dagbladet, hvarför det intresserade mig att få se tidningen så fort som möjligt. Brasans sprakande kändes ganska angenämt, men Dagbladet dröjde. Under tiden funderade jag huru mina verser skulle taga sig ut i tryck och på hvilket ställe de i tidningen skulle få äran att intagas.

»För Filip Tammelins verser finnes det nog både bättre och mera passande utrymme än för mina, det är säkert», sade jag derunder för mig sjelf; men innan jag hann att afsluta denna min monolog, hördes Christin ropa:

»Här är tidningen!»

»Fort hit!» skrek jag, hvarefter hon räckte mig densamma genom den ännu blott halföppna dörren.

»*Svenska* Dagbladet», mumlade jag och slängde denna pigga och af mig eljest så gerna lästa tidning utåt golfvet. — Christin, förvånad, ruskade på hufvudet och ämnade gå ut.

»*Stockholms* Dagblad! Menniska! begriper hon det?» ropade jag med full hals.

»Det har ju ännu icke kommit», blef svaret, hvarefter Christin helt lugnt aflägsnade sig.

Jag tog derpå ett skutt ur sängen.

Ren skjorta, hvit halsduk, svarta pantalonger och dito bonjour samt mina svarta Sörmanska handskar jemte

min nyss uppstockade bästa hatt fulländade toaletten. Jag skulle ej med på någon af de stora festligheterna, som tillställdes inom hus, för att fira vår konungs födelsedag, möjligtvis på balen den 24, men jag var glad åt smällen, som min gamla jungfru Stafva var, då jag som 8-åring för första gången var på Stora teatern och såg Gustaf den 3:djes mycket berömda skådespel »Siri Brahe och Johan Gyllenstjerna».

»Här är ändtligen Stockholms Dagblad — herr kapten.»

»Uff!» — Jag ryckte genast tidningen till mig och fixerade derefter Christin, som tillade:

»Det är en herre i tamburen, som önskar tala vid kapten, och en flicka i köket, som vill träffa frun.»

»Christin!» röt jag, helt disträ: »Bed flickan stiga in i tamburen och herrn i köket. Han kan för öfrigt ryka i väg hvart han behagar, ty i dag tar jag ej emot någon uti affärer», hvarefter jag med något dämpad ton tillade:

»Gå, menniska!» hvilket gälde Christin.

»*Menniska*» har jag aldrig varit, och aldrig blir jag det heller, vet herrn det», blef svaret, hvarefter Christin förargad och förvånad skyndade ut.

Jag stirrade efter mina verser i tidningen. Förgäfves sökte jag dem på första sidan, nej! — på andra sidan, nej! — på sista sidan, nej — icke heller der funnos de; slutligen vände jag Dagbladet om och åter om, sida för sida, flerfaldiga gånger, men med samma resultat — allt förgäfves.

Det gick som ett moln för mina ögon, men omsider efter ängsligt letande fann jag verser på 5:te sidan

under rubriken insändt. Jag började andas något lättare, men då jag efter att hafva tändt ytterligare ett ljus sökte sluka innehållet, fann jag tyvärr, att det icke var mitt opus, utan Tammelins, hvarur jag med knappast hörbar röst deklamerade:

»Jag har känt män i hydda och i slott,
Men icke än — — — — — —.»

O Filip, hvi gjorde du mig detta? — och får jag öppet bekänna för dig, gamle vän, att jag ej gaf mig till tåls att läsa dina verser till slut, utan jag ögnade blott igenom dem. O! den som kunde skrifva som du! Och jag upprepar äfven dina ord på ett ställe, förändrade efter min person, »det är ej smickrets röst som talar här ur 'ovant sångarbröst', då jag försäkrar dig vid vår gamla vänskap, att jag i denna dag, som i dag är, kan dina 7 verser till konungen den 21 Januari 1889 con amore utantill, så att jag utan sufflör skulle kunna deklamera dem på sjelfva kungliga teatern, om det kniper, då jag deremot helt och hållet har glömt mina. — Är det icke näpet, Filip?

Men nu går jag ifrån ämnet. Jag sökte och åter sökte efter mitt snilleverk i tidningen, men — som det tycktes mig — förgäfves. Slutligen fick jag sigte på mina mycket omtalade verser, hvilka verkligen voro inkilade på andra sidan, strax efter annonsen om Göteborgs sjukaktiebolag, och inunder desamma stod, *hvad nu då!* ej blott mina anspråkslösa initialer, utan äfven följande namn på: — »*Anmälde resande.*»

Inspektor Hård, Grälsta & Käppsälla. Possessionaten Mager med fru och dotter, Svältebo. Herrar Pihl

och Lake, Södertelge. Rentier Parry, Amsterdam. Magister Bökman och Fröken Rosenkind, Borås. Brukspatron Broms med familj, Surrhammar. Herr Petterson Stålhjelm med fru, född Stålhjelm, Ryssland. Fröken Lichtmesser och Herr Festtag, Hamburg. Och som

Trolofvade:
Herr Syrach Vift
och
Enkefru Soda Selters, född von Sill.
Stockholm. Hamburg.

Jemte en hel hop annat godt folk, som ej så noga kunna specificeras.

Hufvudsaken af alltsammans var, att mitt opus likväl hade kommit in på ett så pass bra ställe och att det ej till exempel blifvit intaget mellan annonser om »Liktornsplåster och doggvalpar» eller mellan »En nykter ungkarl, som är borta om dagarne, och en snygg flicka med egna sängkläder, hvilken önskar innebo hos en dylik», m. m.

Jag knöt min hvita halsduk i sex snibbar, hvarefter jag gick ut i den mest intressanta stad, som den dagen fans i Europa.

Klockan var redan 10 förmiddagen då jag svängde om hörnet till Drottninggatan, der jag händelsevis stötte på en gammal bekant, som en gång gifvit mig massage efter ett fall från hästen.

Som jag fortfarande tyckte om karlen, stannade jag för att tala med honom. Man är dessutom alltid mera språksam af sig då några ovanligare händelser äro på färde.

»Nå, i qväll blir det rigtigt lifvadt i sta'n», sade jag. »Herr Westerberg tänker väl gå ut och se på ståten?»

»Nej», svarade han och såg frusen ut. »De säga, att det kommer att ske så många olyckshändelser.»

»Åh», tröstade jag honom, »det skola vi ej tro.»

»Jo! — »Christina Nilsson.» — Afbrytande honom fortsatte jag:

»Det var under helt andra förhållanden, min bäste herr Westerberg. Hela Stockholm var då liksom inpackadt emellan Grand Hôtel, Norrström och det s. k. Palmeska huset — f. d. ladan. Hade ladan stått qvar, så hade helt säkert ingen olycka inträffat, ty den hade allt för många dörrar, inom hvilka man naturligtvis för kontanter kunde få »salta biten», toddar och punsch. Halfva Stockholm hade säkerligen trängt in der, dels på teatern, dels i serveringsrummen; men nu var platsen belägrad af stenhögar och ställningar jemte några qvarlefvor af ett plank utanför det ofvannämda huset, hvarest den egentliga olyckan utkämpades. — Men jag uppehåller herr Westerberg. Gå herrn mans ut, det är alls icke farligt.»

»Tror kapten verkligen det?»

»Ja, det är det visst icke», svarade jag. »Vänta, jag skall föreslå en plats, der ni ej skall löpa den ringaste fara att bli ihjelklämd, som en fluga i håfven. Ställ er och edra möjligtvis medföljande anhöriga eller vänner på östra ändan af Kungsbron, der den sluttar amfiteatraliskt åt Vasagatan; der har ni ryggen fri samt kan, ifall det behöfs för påtryckning, retirera baklänges

uppåt bron till Kungsholms tull, ja, ända till Konradsberg, om det kniper.»

Härvid ljusnade hans anlete och han gick tacksamligen vidare.

Jag fortsatte äfven min väg, men midt på gatan, som en poliskonstapel, ty längs trottoarerna voro en mängd med stegar uppresta i och för arbetet med illuminationen till aftonen. Tittande esomoftast uppåt fönstren, snafvade jag på en stege samt föll omkull i hörnet af Bryggargatan, men till min stora belåtenhet ej ensam, utan en rund treflig kurre gjorde mig på samma gång sällskap — der vi begge lågo i rännstenen.

Hans högra guttaperkagalosch strök mig föga behagligt om nosen, hvilket jag återgäldade med att jag helt ofrivilligt körde dobbskon på min käpp honom rakt i magen.

Som vi begge två voro Stockholmare och jubilerare, vexlades å ömse sidor åtskilliga artigheter, tills ett:

»Åh hut, bror, är det du», lät höra sig, hvilket gjorde slut på saken.

Helt glad och förnöjd igenkände jag i rännstenskamraten en gammal vän, reservpersedel liksom jag. Vi borstade på bästa sätt af hvarandra. Han tog sedan fram en rulle tuggtobak och jag tände en cigarrett, hvarefter vi tillsammans fortsatte vår väg nedåt Gustaf Adolfs torg.

»Hvad skall du göra, dricka och vistas i qväll, bäste hedersbror?» frågade jag.

»Jo, hör på: sedan jag med några vänner ätit middag, skall jag gå in i närmaste cigarrbod, der det finnes käppar, och köpa mig en rigtigt seg knölpåk för

att dermed klå okynniga pojkar hela qvällen», svarade han med den mest segerstolta min i verlden.

»Instämmer», sade jag. »Och skulle något illa hända dig, min hederspojke, och jag händelsevis skulle få se dig i hvimlet på något vis ansatt för egen person eller för att försvara qvinnor, faderlösa och omyndiga barn m. fl., så skall jag vid S:t Erik, Stockholms skyddspatron, tappert strida vid din sida tills vi slagit oss igenom till Opris eller något annat trefligt ställe.»

»Du är dig lik, Ryno», mumlade han, hvarefter vårt samtal afbröts af en gammal fru, som frågade hur min »outsägligt snälle slägting A» mådde.

Min trinde slagskämpe slank dervid verkligen in i en cigarrbod, under det att den gamla frun, som tilltalade mig, visade mig sina löständer. »Min slägting A. mådde bra», och hon gick med det beskedet.

Jag fortsatte derpå min vandring förbi Gustaf Adolfs staty, då jag plötsligt fick se en herre med de mest högtidliga steg kommande från Regeringsgatan och på alla vis uppfiffad, som om han minst vore gasmästare för aftonen, så vigtig syntes han mig.

»Dividend halt!» kommenderade jag.

Som gammal militär och två år yngre officer än jag, lydde han genast samt stannade ett ögonblick och gaf mig derunder en inandning af »lilla supen jemte salta biten», hvarefter han med afmätt röst sade, i det han skyndsamt gick sin väg:

»Jag ämnar mig upp till slottet för att skrifva upp mitt namn.»

»Stafva rätt då!» ropade jag efter honom; men han hörde mig ej, ty han är lite döf på ena örat, och den dagen var han förmodligen döf på begge.

Klockan var $^1/_2$ 2 på dagen. Kungen skulle nu fara till operan, hvarföre det var en stor trängsel på torget. Jag för min del råkade derunder blifva inklämd emellan en fru från Gefle och en kammarherre, och det så grundligt, att fönsterrutan i tidningskontoret N:o 10 Gustaf Adolfs torg sprack.

»Trettiosex skilling för en mark smör, det är nedrigt», säger garfvarn Gråström uti August Blanches bekanta lustspel 'Ett resande teatersällskap', men minst femton kronor för en biljett å andra radens sida på en matiné, det är vida nedrigare», sade en gammal herre, som var inklämd helt nära intill mig och som blef gratis ännu värre pressad än jag.

»Angår mig icke personligen, ty jag går aldrig på teatern om förmiddagarne», svarade jag i det jag försökte komma ur trängseln, hvilket omsider efter mycket besvär lyckades mig.

För tillfället nöjd på ståten gick jag nu hem, men köpte under vägen 2 ℔ och 35 ort, d. v. s. 1 kilo utsökt kaviar, $^3/_3$ liter punsch, 10 tiotal cigarrer hos Tjäder, »La Siega» — samt 2 buteljer champis af okänd qvantitet och qvalitet, träffade till sist en gammal vän, som sade sig under dagens lopp endast komma att dricka Erlanger-öl från fat. — På kungens dag? tänkte jag, fy donc!

Hemkommen åt jag tillsammans med de mina en god middag, hvarefter jag tände ljus och lampor öfver allt (ty klockan hade nu hunnit till $^1/_2$ 6) uti min ej

mer än $^1/_2$ kilometer från den stora kungakortegepassagen vid en återvändsgränd belägna våning.

Glad, lifvad gick jag ut i sällskap med min familj och vänner för att skåda illuminationen, men tappade snart bort en del af mitt sällskap, hvilka en stund fingo reda sig sjelfva under vännen Görans uppsigt.

Inga olyckshändelser, blott litet villsamt på Norrbro och utanför Lejas.

»Plats, kungen kommer! Lefve kung Oscar! Lefve drottningen! Lefve sessan! Lefve prins Bernadotte!» hördes det på afstånd.

Jag stod på Vasagatan och hade återfunnit de borttappade välbehållna. Jag var glad som en studentkandidat på 1850-talet, hvilken fått 5 betyg på förmiddagen i studentexamen och löfte om det 6:te.

Hurraropen tilltaga från Kungsgatan, facklor tändas. Jag störtade till fackelbäraren midt emot »Hôtel W 6, Continental», eller hvad det nu heter, och sporde i hopen:

»Skola vi icke hurra, gubbar, för kungen — eller hur?»

»Jo vars!» ljöd svaret, först från en och derefter från många munnar rundt omkring mig.

Kungen nalkas. Vi hurra. — Jag lyfter på min hatt, mitt öga tåras. Jag ser drottning Sofia — *lidandets och välgörenhetens drottning, menniskovännen, de sjukas tröstarinna.* — Jag hurrar ej längre, — jag jublar, — mängden är mig behjelplig. Jag för min del ropar af alla krafter:

»Lefve länge konung Oscar den andre och hans ädla gemål!»

Kungen ser ej åt mitt håll, men jag får i dess ställe en vänlig nick af prins Bernadotte, som lyfter på hatten åt oss.

Min ädle prins, hvilka tankar som du denna jubelqväll hyste, det veta och förstå alla som känna dig och den du kär hafver. Du tänkte säkert på »den lilla vrå, der du stängt en fånge inne, hvilken nu måste gifva sig till tåls» — till dess du återkommer.

Till qvällen i min familj vankades det sillsalat och sega vofflor jemte 3 halfva öl för 5 personer, ty alla bodar voro stängda, hvaruppå ingen förut hade tänkt.

Om vår älskade konung får lefva ytterligare i 10 år, så skola vi säkerligen i glädjen tända eld på hela Stockholms stad, så maken till brasa skall aldrig förut hafva skådats.

Vår allmänt omtyckte Hollsten skall då hafva svårt att veta åt hvilket håll han skall köra, alldenstund det då kommer att ringa från alla hörn och kanter.

Käre läsare, du är måhända för länge sedan utledsen på mina dumheter, men på så sätt firade jag jubileidagen den 21 Januari 1889.

Finis.

Majorsdille

eller

sviket hopp och utmerglad kropp.

Strax på nyåret företog jag mig en tre timmars jernvägsresa för att helsa på en god vän på landet samt äta hans »ärter och fläsk», som han så anspråkslöst hade bjudit mig på; men de goda saker han undfägnade mig med hade bättre passat ett kungligt bord än en landtjunkare, som just nu först fått en liten lyftning af de höjda tullprisen på råg.

Emedan jag var alldeles ensam, köpte jag uti bokhandeln i Centralstationens förstuga ett litet häfte för 75 öre, försedt med ett ganska vackert omslag, för att dermed roa mig under resan.

Jag steg derefter upp i 2:dra klass kupé, på hvilken stod »rökning förbjuden», det hvisslade och jag for af.

Efter omkring tjugu minuter, då jag ungefär hade hunnit sex blad i det lilla häftet, pep det åter, hvarefter tåget stannade en minut och en, som jag tyckte, 50-årig, lång, mycket mager herre, med liksom råttätna mustascher och militärisk hållning, steg in i samma kupé samt satte sig precis midt emot mig, svepte sin

långa öfverrock mycket väl omkring sina smala ben och såg på mig med en så medlidsam och sorglig blick, som om jag hade varit den mest olyckliga menniska på jorden.

»Det är bra kallt för att vara i Februari», började jag samtalet.

»Rysligt», svarade han helt beskedligt på min dumma reflexion. Det är en mycket medgörlig karl, tänkte jag, men ser ut som om han haft motgångar hela lifvet igenom.

Vi fortsatte nu vårt en gång påbörjade samtal, hvilket slutligen blef ganska lifligt, och efter en halftimme visste jag att han egde en stor egendom, som han ärft, var gift och hade en ung, söt hustru samt tvenne önskebarn. En stor hund, hans tillhörighet, som var instängd i en godsvagn strax bredvid oss, tjöt hela resan i saknad efter honom.

Med liknöjd min omtalade han, i det att han vid slutet af hvar mening suckade, att han hade varit i Stockholm för att köpa ett hus på Östermalm, hvilket ock hade lyckats, i ty att han hade fått det för fabulöst godt pris, sedan hyrorna sjunkit.

Han snusade ur gulddosa och bjöd äfvenledes mig en pris, i det han ytterligare drog en suck.

Han började i sanning intressera mig som ett märkvärdigt casus.

Ah! han är sjuklig, tänkte jag och funderade på hur jag skulle kunna öfverföra samtalet på sjuk- och helsovårdskapitlet.

Slutligen blåste jag upp mina fylliga och rödletta kinder och utstötte:

»1:sta Mars tänker jag ånyo börja med en Bantings-kur.»

Han såg derunder ut som om han blott hade tre steg till schavotten, samt svarade:

»*Banta* skulle jag ej behöfva, om jag ock vore rund som vår moder jorden, ty jag *magrar ändå, herre!*» skrek han, så att jag hoppade till.

Kan felet möjligtvis ligga i öfre vindsvåningen, tänkte jag, mätande honom från hufvudet till fötterna om jag skulle kunna se mig god att rå på honom i händelse en brottningskamp skulle uppstå uti vår ensliga kupé.

Tåget rasslade, det började skymma litet. Ändtligen ljöd en hvissling, och som om det varit en signal till honom, utbrast han, räckande mig handen, hvilken jag strax fattade och höll hårdare qvar i min än man eljest brukar göra:

»Ni ser för hederlig ut, ni, för att vilja drifva med mig öfver min svaghet. Så vet då, herre, att jag blef sviken i ett hopp för kort tid sedan. Jag har en känsla för er som om vi varit bekanta långt förut och ej blott i tre qvarts timme. Ni är en hederlig man.»

Sittande bockade jag mig, ty jag ville icke släppa hans hand, hvilken jag fasthöll i min, som om den suttit i ett skrufstäd, hvilket han dock ej tycktes märka, utan fortfor:

»Ja, jag blef sviken i mitt hopp och allt sedan dess har jag magrat förfärligt, och fortfar det härmed, då», — det sade han med en röst, som om den kommit ur ett hvalf — »då, då.»

Han såg riktigt vild ut och jag fattade derpå äfven hans andra hand. — Tåget saktade sig.

»Men», sade jag, lugnande, »kan inte det der hoppet en gång äfven uppfyllas?»

»Åjo, det kan det nog möjligtvis», svarade han, i det ett solskimmer spred sig öfver hans ansigte, så att det bländade mig vid taklampans matta sken.

»Men», tillade han, det kan blott ske genom en lycklig händelse i landet, en furstes födelse eller helst — krig!»

Vid ordet krig släppte jag hans begge händer, hvilka han derpå förde upp till sin nacke och kliade sig bekymrad dersammastädes.

»Jag har sagt en gång förut, att ni är en hederlig man», fortfor han.

Jag steg upp, bockade mig artigt och svarade, väl vägande hvarje ord, för att ej reta honom:

»Jag får för andra gången på det förbindligaste tacka eder för detta vackra epitet, som ni varit så god och gifvit mig.»

»Skämta icke», sade han och såg ut som han hade tagit in gift och väntade på dess verkan. »Nåväl! jag skall anförtro er min svaghet.»

»Ja, i hufvudet!» utropade jag.

»Ja, både på hufvudbonaden, epåletterna, axelklaffarne, kappan, surtoutkragen och sporrarne på häsorna», rasade han, under det jag öppnade fönstret och tittade efter stationen, som vi omsider skulle komma till, hvarefter jag ånyo satte mig och tog lädernattsäcken på mina knän för att med den kunna afvärja första anfallet af

denna galning, ty att karlen var tokig, det var jag nu fullt öfvertygad om.

»Jag skall af vid nästa station», fortfor han förbindligt, hvarvid jag drog en suck af lättnad, djupare än alla hans tillsammantagna.

»Men innan vi skiljas åt, vill jag upplysa er», härvid spände jag åter mina muskler, »vill jag upplysa er», upprepade han, »att mitt hufvud är godt, allt för godt, hvilket just är min olycka, ty deraf kommer min stora ambition, som en del menniskor (med inskränkta vyer) skulle måhända kunna kalla för barnslighet, ja till och med litet — litet — fåfänga. Så vet då, min *hederlige* reskamrat, ty det måste fram, att min olycka bestod deri, att — jag ej blef major i armén den 21 Januari 1889 kl. 6 e. m., då Posttidningen kom ut, ty en, kanske ej så pålitlig kamrat, också varande i reserven liksom jag, hade inbillat mig att konungen ämnade på sin 60:de födelsedag befordra etthundra kaptener i armén och reserven till majorer i armén. Jag gjorde min kalkyl, ty jag var bland de sju äldsta i reserven och alltså sjelfskrifven.»

— — — — — — — — — — — — — — —

Tablå!

Vi sutto en stund stumma, han ansträngde sig berömvärdt att se lugn ut och jag försökte hålla mina ansigtsmuskler stilla, ty det for i mungiporna och kliade i ögonvrårna, symptomer till en annalkande skrattparoxysm.

Jag grinade, bad honom om snus, steg upp samt ordnade mina saker, snöt mig, men ingenting tycktes

hjelpa. Slutligen nästan vrålade jag: »Hvilken snusblandning begagnar ni?»

»Hundsnus! är det enda, som jag fått till tack för 30-årig tjenstgöring vid regementet!» utfor han.

Detta räddade mig. Jag gaf dervid till ett skallande skratt, som räckte en kilometer för vanlig persontågsfart, samt sade: »Ni är verkligen qvick; nöj er med det, ty det kan ingen ta ifrån er.» Men mera tröst behöfver du, tänkte jag och fortfor: »Sätt er in i situationen. Kungen kan väl ej låta etthundra majorer utan bataljoner sitta upp på en dag? Tänk hvilken villervalla vid en mobilisering. Hvar skola dessa nya randkragar stickas in? Skola de gå och skräpa i befälreserven eller kanske belamra trossen?»

»Allt detta är bra sagdt», yttrade han något lugnare, »men hvad skall jag ta på mig vid högtidliga tillfällen, till exempel på en slottsbal? Kanske min gamla utslitna kompanichefsrock med de skalliga epåletterna och den ensliga svärdsorden, då min brorson, som är hälften så gammal som jag, bär »befransade» epåletter, ja, till och med flera utländska ordnar, allesamman upphängda på en kedja. Nej! aldrig!»

Tåget stannade, vi skakade hand. »Tack för godt sällskap», yttrade han. — Jag hejdade honom litet samt sade uppriktigt: »Förlåt en obekant vän — får jag säga så? Jag har ett osvikligt recept, som skall bota er för sviket hopp och eder deraf härledande magerhet. Köp Humoresker af Ryno N:o 1, slå upp 42:dra sidan samt läs 8:de, 9:de och 10:de raderna uppifrån och haf sedermera dessa ord i ert minne vid alla svikna beräkningar här i lifvet, och för att vidare trösta er, får jag bedja

eder, att nu vid afskedet trycka min hand — *en olycksbroders hand.*»

»Ah!» sade han, lättad samt nästan återställd, och jag tyckte att han ej längre såg så mager ut heller, der han vinkade åt mig från sitt vackra ekipage då jag ensam fortsatte med tåget vidare.

Han och hon.

Hon står i handskbod, är mycket söt, har rak näsa, stora blå ögon och kortklippt hår samt eger en sportpojkes växt. Dessutom har hon välformade, soignerade, rosenröda naglar, så att till och med de gamle herrarne, som i boden köpa handskar af henne, känna sig kollriga i hufvudet och tänka på att lägga bort tuting samt börja på sjukgymnastiken för yrsel när hon fattar deras händer för att passa handskar på dem. Det oaktadt är hennes blick likgiltig, hon trär och trär med sina hvita, fylliga fingrar mot deras händer. När handsken är på, drar hon ett tag på handsklinningen för att något töja ut den och knäpper till sist knappen vid handlofven. *Då* kan det möjligen hända att hon lyckliggör köparen med en blick, men en blick som säger — ingenting mer än då två vackra koögon betrakta en grind. Kunden fortsätter att se på hennes förtjusande händer och beundrar för öfrigt hennes vackra ögon, betalar långsamt, under det han drar en suck, 2 kronor och 25 öre eller hvad priset är, hvarefter han slutligen nödgas gå med ytterligare en suck. Derefter

sätter hon sig ned hos de andra söta flickorna vid ett bord, som står nära fönstret, men då först händer det att hon litet småler, fast hon ej vidare ser upp då handbeundraren helsande går sina färde.

Han är en ung farmaceut på apoteket midt emot och tillagar bäska, starka och rogifvande rätter, som finnas på denna lifvets sista restaurant; men derunder äro hans tankar för det mesta i handskboden, der hans Selma, lika fattig och hederlig som han, arbetar med att passa handskar uppå händer, ibland så plebejska och dumma, att de ständigt borde vara betäckta med åsnehud, som de i verkligheten kanske också äro.

Då han ej har nattvakt på apoteket, ledsagar han sin Selma hem om qvällarne, ända till hennes mors port. Tre gånger om dagen, enligt öfverenskommelse, på bestämdt klockslag, mötas deras ögon tvärs öfver gatan. Men inga slängkyssar, ingen åtbörd, knappast ett småleende, men en blick å ömse sidor, hvilken lofvar godt åt framtiden, ty allvarlig, oföränderlig och hängifven kärlek lyser i ungdomsögon så väl från handskbodsfönstret som från fönstret midt emot, der dödens dekokter äro uppställda i parad.

Men på Söndagen — hvilodagen — är han redan hos henne kl. 9 f. m. Godrån, saffransbröd, kringlor, kaffe och kall mjölk bjuder Selmas moder sin dotters blifvande man uppå. Jag sade ej fästman, ty inga ringar hafva vexlats, men förbundet emellan de unga är *för evighet* ändå. Intet frieri har försiggått, de sågo blott en gång längre än vanligt på hvarandra, och så började det kära förhållandet dem emellan. »Selma!» och ingen annan än Selma, tänker han. »Ernst!» och

ingen annan än Ernst, tänker hon. Först gå de i församlingens kyrka. De se på hvarandra endast en gång under predikan och ännu en gång då presten läser: »Ett kristligt äkta förbund afkunnas i dag i denna församling mellan», — då ge de hvarandra en varm och förhoppningsfull blick. De lemna kyrkan. Mamma har tandvärk i dag, stackars mamma, så att de få vara alldeles ensamma, och han har lofvat mamma att först återlemna det dyrbara lånet klockan precis 11 e. m.

De passera Nybron; tramteramtam, tamteratam ljuder trumman, sjutilitetiti infaller musiken, med »en vacker Herrman» i teten. Sedan paraden försvunnit och endast ljudet från trummorna höres från Arsenalsgatan, återvända de till Norrmalmstorg, hvarefter de stiga upp i den väntade spårvagnen till Djurgården.

Det är en vacker vinterdag.

Den som har vexlat tioöringar betalar — de äro ju redan ett! När de passera Strandvägen och komma midt för gamla Andra gardes kasern skiner solen upp, hvilken förut hela förmiddagen varit undangömd. Ett småleende och en varm handtryckning vexlas; de känna sig fria och lyckliga, så lyckliga som menniskor kunna vara här på jorden. De promenera snart arm i arm under Djurgårdens aflöfvade ekar.

»Ack!» säger Selma, i det hon i en uppförsbacke ser på sina små höga vrister.

»Om min farbror, gubben på Söder, icke hade gjort cession i fjol, så skulle vi hafva varit gifta nu i tio månader», hvarefter hon upplyfter sitt af promenaden blomstrande ansigte till sin Ernst och ger honom

en blick af barnsligt gemensamt förtroende och intresse, fritt från alla bitankar.

Den unga flickan, som önskade gifta sig med Ernst, sade honom det alltså okonstladt, öppet och ärligt samt till och med förekom honom.

»Kanske det skulle vara för stor lycka på denna jord för mig», sade hennes Ernst litet melankoliskt, hvarpå han efter en stund tillade:

»Kom, Selma, så sätta vi oss på den här lilla bänken; den passar precist för oss båda» — samt fortsatte efter något uppehåll:

»Min älskling, du skall dock för evigt vara min, min sol, mitt allt, mitt hjerteblod. När sol går upp skall jag tacka Gud, att du finnes vid min sida; när sol går ned, skall jag bedja Gud, att vi i evigheters evighet aldrig skola blifva åtskilda!»

»Ja, min Ernst», hviskade Selma. »Jag känner, att jag redan nu lefver i dig, vi äro ett — men, Ernst!»

»Hvad?»

»Jo, Ernst, jag hade en dröm i natt.»

»Älskade! drömde du om mig?»

»Åh, så prosaiskt!» svarade hon skalkaktigt. »Nej, visst icke. Jag drömde, att jag egde ett stort hus och ett sommarnöje samt var gift med en rik man.»

»Gift!» utropade Ernst.

»Ja, och sedan att jag hade två barn och såg dem så tydligt. Det äldsta var en gosse med stora ögon och små knubbiga händer; det andra barnet var en liten söt flicka, alldeles lik kusin Johan H., du vet.»

»O, fy Selma», svarade Ernst mellan allvar och illparighet, samt tillade:

»Men gossen, Selma, hvem var han lik?»

»Ska' vi springa i kapp till Bellmans byst? Nu är det lagom långt dit», afbröt Selma.

»Kör för det!» ropade Ernst. De foro i väg.

»Jag kom först!» utropade Selma och mottog sin älskling i sin famn, ty ingen promenerande syntes. Och den glade skaldens bronsbild var enda vittnet till den innerliga och långa kyss, hvilken nu trycktes som ett insegel på långvarig kärlekslycka mellan dessa hvarandra värdiga barn af trohets och karakters godhet, och en sakta vestanvind från saltsjön sjöng mot trädens af rimfrost försilfrade grenar öfver deras hufvuden en kärlekssång om deras kommande lycka.

Och den kom förr än de hade anat, ty redan morgonen derpå stod det i Dagbladet en annons, så lydande:

»Arfvingarne till den i Minnesota i Amerika aflidne svensken, förre Tapetseraren i Stockholm, Carl Erik Stegsäll, torde legitimera sig med det görligaste första.

Göteborg den 1 Februari 18 . .

Dick Magnusson,
v. konsul.»

I förbigående vill jag nämna, att ombemälde tapetserare Stegsäll, en bror till Selmas mor, hade varit en stor slarfver, rymt för skuld från Stockholm, men sedermera återgäldat allt och mer till åt vänner och bekanta, hvarför han således slutat väl och nu testamenterat till Selma och hennes moder 50,000 dollars att dem emellan delas.

Sista dagen i handskboden var inne. Bröllopet skulle stå på Phœnix. Selma var just färdig att gå för alltid, hon hade redan omfamnat den snälla fru Ekström,

handskbodens egarinna, som omhuldat henne i tre långa år och varit hennes andra mor. Selma hade äfven gifvit afskedskyssen åt sina fyra kamrater, hvilka allesammans skulle bli brudtärnor om Fredag. Ack, om Fredag! Hvilken förtjusande dag!

Hon skall nu gå, då en af de gamle herrarne, hvilka uppträdde i början af vår berättelse, just inträder i boden, får se Selma och går då rätt fram till henne samt säger särdeles inställsamt:

»Vill fröken vara god? — — Svarta handskar n:o 9, som vanligt.»

»Min lilla söta fröken, ett sådant förtjusande väder vi ha — hm — ett riktigt promenadväder. Det är så vackert vid Lidingöbro värdshus och — hm.»

Han ljusnar till, ty Selma betraktar honom med ett ovanligt småleende; ja, till och med en sådan skalkaktighet, att en sakta susning af löje glider öfver kamraternas läppar, under det den till medelåldern komne herrn tar af sig pelsen, vrider upp mustascherna, småler samt tar på sig en segerviss min, hvarefter han räcker fram sin högra hand för att trä den i handsken, under det han med den venstra försöker att klappa Selmas högra armbåge, hvilket han dock ej borde hafva gjort, ty strax derefter hörs det från handskprobererskans rosenläppar:

»Söta, snälla fru Ekström, var god och hjelp herrn med att passa de här handskarne, ty jag ser min fästman, derute, som väntar på mig.»

Aflägsnande sig lutar hon sitt förtjusande vackra hufvud bakåt och med ett leende öfver den något framskjutande underläppen, framstammar hon:

»Välkomna till bröllopet allesamman.»

Vid dessa ord mörknar den gamle herrns ansigte likt ett gammalt lider, hvaruppå solen nyss har skinit, men som nu åter igen kommit i skuggan.

Om tänder och tandvärk.

Det har sagts, att filosofi öfvervinner allt, utom tandvärk.

Du har måhända friska tänder, hittills har du kanske endast användt dem till att njuta din föda med och skrattat samt smålett för att behaga med perlraderna, men en vacker dag upptäcker du en liten svart punkt i din förtjusande mun. Din far, mor, moster och öfriga vänner säga: »Käre John, kära Angelique, gå till tanddoktorn och sätt helst i en guldplomb, ty du vet inte hvilken skatt goda tänder är.»

Du går dit, plomben sättes i och det gör rätt ondt och är öfvermåttan obehagligt.

En tid förgår. Omsider, en natt då du vaknar, känner du för första gången en lindrig smärta i tänderna, det molar bara ännu; du tar en klunk vatten och värken försvinner.

En dag är du borta hos tant Bina; du bjudes russin, mandel och nötter på eftermiddagen, du är i full konversation med en för dig intressant person, alla nötknäpparne äro för tillfället upptagna, du sätter derför

en nöt mellan dina friska tänder och kratsch, nöten är knäckt. Uppmuntrad af den lyckliga utgången, och för att ännu mera lysa med dina friska, hvita tänder, tar du nöten n:o 2 — kratsch — men ekot svarar äfven i din perlrad, der det otäcka skalet gjort en vakans.

Din ena framtand, som lyste så vackert för en sekund sedan, blef förkortad med två tredjedelar och gör redan ditt ljufva småleende litet snäft. Du går in i damtoiletten, om du är fruntimmer, och i herrns rum, i fall du är karl, och speglar dig, betraktar tanden i alla upptänkliga ställningar och med alla obegripliga grimaser.

Skadan är ohjelplig; inte kan du ta ut den eljest friska tanden, ej heller kan du låta skarfva den.

Du återvänder till sällskapet och gör ditt första försök att med snörpningar dölja din vakans i munnen.

Är du karl, tar du dig ett glas punsch, är du deremot qvinna, en liten vacker fröken Angelique N. t. ex., så egnar du dig med mer än vanlig nedlåtenhet åt en förut alldeles försmådd tillbedjare, ty du tänker: »Nu är första tanden borta, snart komma flera efter; du reflekterar äfven, att du bör vara gift innan nästa vakans inträffar i rosenmunnen.

En tid derefter, sedan du på förmiddagen hos Hellbacher ätit 7 bakelser, får du å nyo tandvärk, en riktigt infernalisk värk.

Oaktadt smärtorna, går du på aftonen med din mamma på kongliga teatern, men, o ve! hvarje stråkdrag tyckes ila i din onda tand. De höga, vackra tonerna, som Romeo-Ödman förr tjusade dig med, öka blott ilningarna i din otäcka tand.

Är du karl, går du ned på Opris och tar dig en stor cognac, är du qvinna frågar du möjligen så här:

»Mamma lilla, finnes det cognac i foyern?»

»Är du vriden, min lilla», säger mamma.

»Nej, men jag har en så förskräcklig tandvärk, mamma.»

»Stackars min lilla flicka, hur skola vi bära oss åt? Hör du: tobak är det bästa, om pappa ändå hade varit med, så kunde du fått en liten bit tobak att lägga på, ty då går det strax öfver, min unge.»

»Aj! det är icke så väl, att pappa är med, mamma. Oj! hvad det värker.»

Mamma betraktar en äldre herre bredvid, som ser hygglig och hvardaglig ut

»Angelique lilla, skall jag fråga den der herrn bredvid oss, om han har — — —.»

»Oj! Usch! mamma, hvad det värker. Ja, men går det an? Ohoj! — ja fråga, men fråga som ifrån dig sjelf, mamma.»

»Ursäkta», säger mamma sakta till herrn bredvid. »Inte har väl herrn en bit tuggtobak, ty min dotter har en sådan ryslig tandvärk?»

»Hva'! hvasa!» svarar den gamle herrn, som är döf.

»Har herrn en bit tobak», säger mamma åter igen, »ty — — —.»

»Jag hör så illa, var derför god och ropa i mitt öra allt hvad damen behagar.»

Musiken är i fortissimo, mamma vågar försöket — och hvad vågar icke en moder då hennes barn lider? Hon insuper operakällarluft i sina lungor tätt intill den gamle herrn och utropar, olyckligtvis midt i en ovän-

tad paus, lutande sig nästan ömt mot honom — »tugg-tobak»!

Den gamle herrn far till, stirrar på den fina damen och svarar:

»Sådant der brukar man säga åt slägtet canis och ej åt en varelse af slägtet homo, min nådiga, och jag hoppas dessutom att ej vidare blifva störd midt under den vackraste musiken. Vore ni karl, skulle ni stå till ansvar för att ni skrikit »tout beau» åt en hederlig karl.»

Vid dessa ord slog Angelique till ett gapskratt midt i musiken och tandvärken försvann i ett ögonblick.

Vid underrättelsen derom gaf mamma en vänlig och tacksam blick åt den gamle herrn, som mumlade om galningar, qvinnohysteri, nervöst tidehvarf, cognacs- och tobaks-missbruk bland qvinnor m. m.

»Jag är så lycklig, vet mamma, att den otäcka tandvärken gick öfver. Om jag ändå kunde bereda något angenämt tillbaka åt den der herrn, som var orsaken till att den gick sin kos.»

»Vi skola vid entréakten förklara oss för honom», sade mamma och fortsatte att med inställsamma blickar beskjuta den döfve grannen.

Första entreakten kom, mamma vände sig till ce monsieur là, men ce monsieur là gör ingen min af att höra hvad hon säger, utan utstöter i stället till sin manlige granne till venster:

»Det här behöfs en cognacare på.»

Grannen till venster gör ett tecken, som när en skjutspojke tömmer en sup i kylan, tecknet förstås och båda herrarne aflägsna sig.

»Nästa entreakt skall jag bestämdt förklara mig», säger mamma.

»Åh, mamma! hvartill tjenar det, ty nu är jag ju bra. Ah! se der sitter Arthur H. på första raden; hvad han alltid är stilig! Men, mamma, hvem är den der vackra flickan, som sitter framför honom på första bänken, bredvid det der äldre fruntimret med plymen? Flickan tyckes mottaga hans komplimenter mycket lifligt, mamma. Oj! oj! — nu börjar tandvärken igen, det är förfärligt. Oj! oj! det tar till, mamma. Ohoj, oj! å! Ack, fins det då ingen tuggtobak. Se der kommer den gamle herrn tillbaka, mamma. Nu skall jag bestämdt försöka sjelf, han måste ge mig en bit, jag skall teckna åt honom.»

Den gamle herrn sätter sig, betraktande fruntimren med trumpen och misstänksam min, som ökas då han ser dottern, hvilken bytt plats med modern, gifva honom ett tecken med sin handskbeklädda hand.

Angelique visar honom densamma. Herrn hoppar till. Hon låtsar bryta en bit utaf en af sina knutna fingrar och lägger den sedan mot läppen och tandraden och ser på honom med bedjande min.

Angelique gör derpå en gest åt hans ficka, der hon sett tuggtobaken vara förvarad.

Den gamle herrn hostar till, vrider på sig och säger till sin granne:

»Byt plats med mig.»

»Gerna», svarar denne. »Hvad i Helsinglands bergsbygder är det ni vill, fröken?»

»Jo», säger den annars rätt blyga Angelique, »det är missförstånd; jag vill blott hafva en liten — en liten bit tuggtobak.»

»Min nådiga», afbröt den döfve herrns supkamrat, »ohöfviskt skämt med en gammal man misspryder i denna stund eder rosenmun. Hvad i alla underlöjtnanters namn vill ni, min nådiga?»

Angelique blef i ett nu rak och kall som Spetsbergens högsta isberg, gjorde en knyck på sin hvita nacke och hviskade åt modern:

»Gamla herrar, döfva eller hörande, äro värre än tandvärk; om kusin Adolf vore här, skulle han nog lära dem mores, det är säkert, det. Då han blott var sjökadett hade han mera tanke än som rymmes i dessa fårskallars hoptorkade hjernkaviteter.»

»Tala nu inte bara anatomi, kära Angelique, utan hör hur Ödman sjunger. I morgon skola vi gå till den snälla tanddoktor Burström och i hans stilla salong, under det vi vänta på företräde, läsa lugnande böcker till dess han tar emot.»

Dagen derpå blef Angelique förlofvad med en löjtnant vid gardet och både Burström och tandvärken glömdes — tills vidare. Således är mitt råd för det svagare könet, att bota tandvärk med disipation, förlofning och giftermål.

Käre läsare! Aldrig har jag haft så svårt att afsluta någon berättelse som denna, och det är mitt eget fel; ty att skrifva om tandvärk är ett tilltag, som alltid bestraffas. »Ou est la femme?» sa' Europa visserligen då kronprins Rudolf dog; det oaktadt kysser jag edra händer, ädla läsarinna, men tänker ej mera på edra tänder.

Jag har nu måhända, af intresse för lilla fröken Angeliques lidande, i min kria åsidosatt den manlige tandmartyren, och derför vill jag blott som hastigast gifva ett råd: du modige man med värkande tänder, *låt* draga ut dem, eller sätt sjelf en tross, som är fastsatt i portklappen, om den ena efter den andra af dessa karibla tandtosor — och spring om knuten!

Skulle käften sedan falla in och din mun så småningom få utseende af en plundrad källarsval, så gift dig med din gamla hushållerska, — *punkt.*

LEFNADSMINNEN

I TRE AFDELNINGAR.

» Va, petit livre, et choisi
ton monde.»

Inledning.

En afton i slutet af Februari 188. läste jag i en af Sveriges mest ansedda tidningar under rubriken *Intressanta Memoirer* följande:

»Vår memoirliteratur är, i jemförelse med förhållandena i andra länder, ganska fattig. Våra framstående och ledande män hafva i allmänhet icke ansett det vara lämpligt att åt efterverlden anförtro sina sjelfbiografier och anteckningar, och när det någon gång har händt, så har man skyndat sig att i offentligt förvar öfverlemna dem, för att först efter längre eller kortare tid blifva för allmänheten tillgängliga. Imellertid tro vi oss veta, att ett par intressanta memoirverk äro under utarbetande. Det ena är af f. d. universitetskansleren Louis de Geer, hvilken understundom är i k. biblioteket sysselsatt med forskning för detta ändamål. Då man vet hvilken genomgripande roll frih. de Geer spelat i vår historia under de senaste trettio åren, är det lätt att förstå hvilken inblick man skall erhålla af dylika memoirer angående en mängd hittills okända förhållanden. Vi erinra blott derom, att under

denna tidrymd infaller den gamla representationsfrågans sista stadium och en ny representations tillkomst, vid hvilken frih. de Geer oupplösligt knutit sitt namn. Likaså infaller under detta skede de så ytterst heta striderna med Norge i början af 1860-talet, då den svenska regeringen, med frih. de Geer i spetsen, med kraft och framgång häfdade de svenska intressena; den märkliga danska frågan, som höll på att inveckla oss i ett fruktansvärdt krig, vid hvilket tillfälle den svenska konseljens ställning var synnerligen svår; ytterligare de heta striderna om genomförandet af det tullsystem, hvilket ända intill våra dagar varit hos oss rådande. Likaså skall det blifva af största intresse att få kännedom om frih. de Geers ställning till den nya representationen och om alla de försök, som förgäfves gjorts till försvarsfrågans lösning. Ett önskningsmål härvid är, att publicerandet af dessa minnesanteckningar ej må uppskjutas till en långt aflägsen framtid, utan att äfven samtiden må sättas i tillfälle att taga del af dem. Frih. de Geer har redan förut, då han lät införa sin intressanta sjelfbiografi i P. von Möllers samlade arbeten '1867 års första kammare', visat, att han icke fruktar att redan nu lyfta något på den slöja, som eljest betäcker mycket, hvilket, vid bedömande af närvarande förhållanden, kan vara af stor vigt att känna.

Ett annat memoirverk, som också lär vara under utarbetande, för så vidt det icke redan är färdigt, förskrifver sig från f. d. landshöfdingen G. F. Asker. Såsom bekant var han ledamot och på sistone talman i borgareståndet under de senaste striderna om fyrståndsrepresentationens afskaffande, och en känd sak är hvil-

ken stor roll detta stånd spelade vid reformens genomförande. Då han stod de ledande männen inom ståndet mycket nära och egde tillfälle att blicka in i kulissspelet, torde man här kunna få motse vigtiga meddelanden, särskildt angående den brytning mellan Björk och Murén, hvilken hotade att göra hela reformen om intet. Likaså torde han vara i tillfälle att lemna intressanta upplysningar angående uppkomsten af de första partibildningarna i andra kammaren.»

Pennan ville nära falla ur min hand, ty när sådane män utgifva sina lefnadsminnen, hur skall då jag stå mig inför kritiken?

Då en engel vid mitt öra,
Då en engel vid mitt öra hviskade.

Ja, en engel, himmelsk eller jordisk, det hör ej hit, hviskade verkligen i detta ögonblick i mitt öra:

»Mod, Ryno! du skrifver ju dina memoirer, eller, som du kallar dem, dina lefnadsminnen i en annan och ledigare anda. Icke duger du till att grundligt upplysa allmänheten om gamla representationen, nya representationen, de heta striderna med Norge 1860, danska frågan 1864, försvarsfrågans lösning och brytningen mellan Björk och Murén. — Nej, Ryno! du skall gå på i samma anda som du börjat. Skrif du om barndoms- och ungdomsdagar, om stutar i Klara skola och om din första kärlek då du var sjutton år, skrif om den glade Upsalastudenten, om den stilige löjtnanten,

om dina resor i Södern, men framför allt, Ryno, om kärlek, och du skall lyckas.»

»Ja, engel!» utropade jag, »du gaf mig lifvet åter, alltså — framåt!»

Ja, ärade läsare, du skall följa mig till mitt sälla barndomshem, du skall med mig få smaka rottingen i Klara skola och få vara med i Örtunas och Vendsyssels härliga lundar. Derefter kommer du att svettas med mig på kuggis i Upsala, och då motgångarna väl äro glömda, skall du i hvit mössa sjunga om fosterlandet med bröderna i Odins lund.

Äfvenledes kommer du att under Hazelii kurs lära dig dricka toddy och slutligen med mig instickas samt derefter försvinna i armén.

Men du, sköna läsarinna, du skall i denna bok, som nu egnas åt *dig*, följa mig till Afrikas eviga trädgårdar, dansa med mig bland fina verlden i Nice, drömma med mig en ungdoms- och kärleksdröm i Sorentos härliga lundar, bestiga Vesuvius, besöka Rom, Florens och Genua, samt taga upp penningar så mycket du önskar på mitt kreditiv hos Fölchs i Marseille.

Du kommer att följa mig på snälltåget öfver Lyon till Paris, göra en utflykt till Schweiz, stanna i lugn och frid en längre tid i Gordardska-pensionen i Lausanne för att fullkomna dig i franska språket, sedan åter till Paris, litet fashionables lifes i London, och du är åter på fosterjorden.

Nå, kör!

På Hallinge sätesgård i . . . . . land föddes den man, som af ödet var bestämd att nedskrifva dessa rader. — Nej, det duger icke! det låter för egenkärt, ty alla, som i sin ungdom pluggat i gamle Jacob Ekelunds svenska historia, veta allt för väl att han börjar sin Vasatid med ungefär samma ord, nemligen: »På Lindholmens sätesgård i Roslagen föddes, den 12 Maj 1496, Gustaf Eriksson Vasa, den man som af ödet var bestämd att gifva Sverige ny religion, ny statsförfattning och nya seder» etc.

På samma sätt kan jag således icke börja, icke heller kan jag hafva någon hjelp af min käre farbror, baronen, poeten och serafimerriddaren von B:s lefnadsminnen, hvilka ligga framför mig på mitt skrifbord, ty just på de första raderna af detta arbete förekommer litet trassel, enär han ej exakt fick rätt på sin födelsedag. Han skrifver nemligen, att i kyrkoboken stod ett helt annat datum upptaget än det, hvarpå hans födelsedag vanligen firades i föräldrahemmet o. s. v., men slutligen bestämmer han sin födelsedag, klokt nog, efter sin moders uppgift, som äfven borde vara bäst underrättad derom. För öfrigt hade han sjelfve Oehlenschläger som rådde honom till att skrifva sina lefnadsminnen; men jag har ingen annan än mig sjelf och mitt eget reservkaptenshufvud att lita på.

Men nu raskt till verket, Misse (mitt smeknamn i slägten).

Jag föddes — »nej, det duger icke att så börja ett opus», sade alltid mina mångfaldiga och uttröttade lärare; men då jag ändå förargat och uttråkat dem så mycket, gör ett litet felord ingenting, helst som de flesta af dem redan äro gångna till en högre parnass, der kanske endast ljusa hufvuden finnas.

Käre läsare, du tror må hända, att jag ej någonsin kommer från inledningen, men nu eller aldrig lofvar jag, att utan tvekan skrifva allt hvad jag minnes, samt till på köpet — sanning.

Blott der nödvändigheten påkallar kommer jag att förändra namn på ställen och i synnerhet på lefvande personer, för att slippa stöta dem i fall de hafva ömtåliga känslor eller svaga nerver.

Min kusin X. eller någon annan med godt hufvud skall sedan öfverse min lunta, rätta, ta ifrån och lägga till, så att den slutligen blifver njutbar, som ett litet tidsfördrif för någon stadsbo på sommarnöje, som har tråkigt, eller någon annan, som vill begagna min lunta.

Trosa i regnrusk, Juni 1888.

Ryno.

P. S.

Vördade läsare!

Älskliga läsarinna!

Jag ber er nu taga mig under edra vingars skugga och ej strax förakta hela mitt opus blott för att Trosa var min adress, under det jag med blyertspenna i största hast upptecknade inledningen i min nästan fullskrifna annotations-resebok.

Jag för min del anser tvärt om att början af ett humoristiskt arbete ej i hela vårt land kan få en bättre upprinnelseort än just den lilla staden Trosa. Och kanske det är ett godt omen för mina lefnadsminnens spridning, att de börjat nedskrifvas vid — »verldens ända».

Hade jag dermed börjat i Juni 1887, skulle det nog varit gentilare, ty då var adressen Marstrand, men der rådde ett allt för bullersamt lif för att hålla på med dylikt.

Ihållande och aflösande barnskrik, pianoklink och regementsmusik dagen igenom gjorde det omöjligt för mig att der komma längre än:

»Jag föddes på Hallinge, välskapad och med starka nerver, 18 . .»

Alltid den samme.

FÖRSTA AFDELNINGEN.

BARNDOMEN.

»Ack, barnets himmel hänger full
Med lyror af det röda gull,
Och allt hvad mannen diktar sedan
Som hjeltar stort, som blommor smått,
I skönare gestalter gått
Förbi hans barndoms-öga redan.»

TEGNÉR.

FÖRSTA KAPITLET.

Innehåll: Födelsen. — Mina föräldrar. — I stället för segerhufva. — Faddrarne. — Jag vaknar till förnimmelse. — Bröderna. — Mina oarter. — H . . . ska huset. — Stafva. — Min första bal. — Kronprinsessan Josefina. — Professor Branting.

Jag föddes således verkligen på min faders egen och högst obetydligt intecknade egendom Hallinge i . . . land den 29 Juni 1835, klockan 4 på morgonen.

Min fader var en hedersman af gamla stammen, vänlig, strängt rättrådig, gästfri, generös och ganska rik.

Jag var farsgrisen ända till dess jag kom in i Hazelii kurs, då min far visst tyckte, att jag var för stor att längre vara gris samt att detta nu lätt kunde öfvergå till något annat, så att han ändrade sätt mot mig, men var likväl alltid fortfarande den kärleksfullaste fader för så väl mig som mina bröder.

Min moder var i sin ungdom mycket omtalad för sin skönhet och kallades allmänt för »den vackra Augusta M . . . .» Men var hennes yttre fägring ovanlig,

så var hennes inre menniska ändå mer att prisa, ty godare, ömmare och hjelpsammare qvinna får man sällan se. Hon var de fattigas bästa vän, de sjukas trösterinna, ty hon hade sjelf erfarit hvilken hård pröfning det är att ej hafva helsan, emedan hon sjelf hela sitt lif var hemsökt af en svår, obotlig sjukdom, hvilken hon dock bar med den största undergifvenhet.

Hon var ock sant religiös, och från mina tidigaste barnaår mins jag denna min kära moder, hur hon hvarje afton kom till min och mina två bröders små sängar med de hvita sparrlakanen och lade välsignande sina händer på våra hufvuden, den ene efter den andre, samt bad en tyst bön för hvar och en af oss, hennes »tre glädjestjernor», som hon plägade kalla oss för. Vid dessa tillfällen voro hennes ögon slutna och hennes ädla ansigte vändt mot höjden.

Frid öfver den älskades minne.

Troligtvis tycker många af mina läsare, att jag nu anslagit predikoton och att det allra minst passar i ett humoristiskt arbete, men det är mig omöjligt att nedskrifva min moders, Augusta B:s, namn utan att berätta för hela verlden något om hvad hon var för oss, hennes närmaste, och för alla som kommo i beröring med den ädla qvinnan.

Men jag återkommer till 29 Juni 1835, klockan 4 på morgonen. Den enda slägting som var närvarande förutom mina föräldrar, förstås, var en af min moders fyra systrar, tant Polle, som hon i smeknamn benämndes, och gift med en bror till min far.

Min älskade tant Polle upptäckte vid min födelse, att jag hade ovanligt långa tummar, som de skrattade

mycket åt; också lär min fader, som var småqvick, hafva yttrat: »Nog går det an att han har långa tummar, bara han ej får långa fingrar», och hoppas jag att läsaren tror mig, då jag försäkrar, att det senare aldrig inträffat.

Detta påminner mig om en annan anekdot af min fader. Som jag vill minnas, gälde den en på den tiden mycket känd oppositionsskrifvare, hvilken lärer vid något tillfälle hafva yttrat, »att han kom till verlden utan skinn och derför insyddes i fårskinn». Min far skall då hafva anmärkt, »att nog går det an att komma hit till verlden utan skinn, men svårigheten är, att komma härifrån helskinnad».

Mina faddrar voro blott tant Polle samt tvenne gubbar Hebbe och Skoge, den senare en morbror till min mor, om hvilken mera framdeles, då jag kommer att tala om gubbarne i slägten.

Ack, Hallinge! mitt barndoms eden. Idylliskt, naturskönt beläget, två mil från Stockholm i B.. socken, huru kär du är för mig; men hvem älskar och prisar icke sin födelsebygd?

Här, omhuldad af kära föräldrar och gamla jungfru Stafva, som borde hafva ett särskildt kapitel, tillbragte jag mina första somrar här i lifvet. Och sedermera har jag ofta tänkt, att det skulle hafva varit lyckligast att jag redan *då* fått gå ur tiden; men Gud ville annorlunda, i ty att äfven jag måste fram på den farliga verldsvandringen, der man så lätt går vilse.

Det första som jag med säkerhet kommer ihåg från min barndoms »dunkla sagoverld», om jag så poetiskt får uttrycka mig, är, att jag satt uppå min mor-

fars arm och han roade mig med att i förmaket uti mina föräldrars våning vid Skeppsbron i Stockholm glindra med de slipade glasbitarne i ljuskronan, och minnes jag äfven, att jag slog hufvudet i golfvet i salen, der de hade satt mig på en matta, och slutligen upptäckte jag att jag ej var ensam, utan att två andra små tingestar likadana som jag äfven funnos.

Läsaren må föreställa sig först en mörk pojke, rak som en pinne, med blåa ögon och långt lockigt hår, mycket bestämd, säker och småförnuftig; denne var min broder Frans. Den andre, en något mindre och klotrund, ljuslett pojke, mycket trygg och treflig, var min broder Gunnar, om hvilken min mormor sade, att hon tyckte, att han vid fem års ålder såg ut som en gammal gift karl.

Snart började lekar och nöjen, hvaribland de glada med oskuld och frid firade jularna hos de snälla, rara morfar och mormor intaga främsta rummet.

Vaktparaden i Stockholm och slotterölen på Hallinge stå äfvenledes bjert för mitt minne.

Jag var nu rätt försigkommen hösten 1838, ty jag kunde fylla små blomsterkrukor med jord och få ut jordklumparne hela, jag kunde sjelf plocka jordgubbar, då min älskade moder undanröjde bladen och höll i plantan.

Jag kunde sqvallra för pappa på min käre Gunnar, att han hade gjort något som han kunde få smäll för; men jag bortlade denna onda vana då jag fick läsa några verser i min abc-bok, hvilka gjorde starkt intryck på mig, och som lydde sålunda:

»Aldrig mer i mina dagar,
hända hvad mig hända kan,
jag på lilla Tomas klagar;
öfverdådig var väl han,
slog mig illa här om dagen,
men då jag till pappa gick
och beskref hur jag blef slagen,
ris den stackars Tomas fick.
Hvad det sved uti mitt hjerta,
då han skrek och slängde sig,
och jag kände samma smärta
som om slagen träffat mig.

Förlåt din broders fel!
Hvad kan dig hämnden båta?
Att fela menskligt är,
gudomligt att förlåta.»

Sedan sqvallrade jag ej mer än på pigorna.

Jag kunde äfven taga upp ett äpple ur diskämbaret i köket samt aftorka det på pappas hvita halsduk och sedan med god smak äta upp det.

Vidare kunde jag ljuga litet, och inte så litet heller, och jag var på god väg att bli en liten elak unge.

Jag fick rida på lilla märren, då pappas betjent, Sundström, ledde henne och höll uti mig, och det förundrade mig att hästen kunde gå, då han icke hade några ben, ty dem såg jag ej då jag red.

Jag fick följa med mina föräldrar till farmor på Örtuna, der jag drack bläck, som stod i ett vinglas i farmors rum; sedan gaf Stafva mig varm mjölk som motgift, men det smakade sämre.

Vid denna tid började min älskade moder lära mig alfabetet, och vid fylda 4 år kunde jag för henne läsa rent ur Hagbergs predikningar.

Vår värd, som egde huset der vi bodde vid Skeppsbron i Stockholm, var en grosshandlare H. Hvilka glada barndomsminnen uppväcker ej detta namn hos mig? Vi voro ofta uppbjudna till denne välvillige man, hvilken var enkling, men hade 4 söner, Joakim, Gösta, Ludvig och Bernhard, samt en dotter, Marie Louise. Tillsammans med alla dessa älskvärda barn hade vi den renaste barnafröjd. De hade en liten dockteater och på den uppfördes en mängd små pjeser, vi lekte häst, hök och dufva jemte andra lekar, och qvällen slutade vanligen med plättar, då glädjen stod högt i tak ända till dess Stafva och Jon Blund anlände.

På vintern 1839 inträffade en stor händelse; det var bal hos grosshandlar H. och våra föräldrar voro ditbjudna, och äfven vi tre pysar skulle en stund få komma och se på härligheten. Jag mins det ännu som om det vore i går, huru vi fina och väl friserade som små kyrkenglar, uppå pappas order, sutto på hvar sin stol i vår sal, ifrigt längtande efter att blifva uppburna till H:s, som bodde en trapp högre upp, af den outtröttliga Stafva.

Först inlindades Frans i täcket och försvann med Stafva i tamburdörren. Vi hörde när han der uppe sattes ned.

»Gutte», sa' jag, »nu är Fritte uppe.» Sedan kom ordningen till Gunnar. Ack, hvad jag sedan tyckte att den rara, snälla Stafva länge dröjde, innan hon kom och äfven lindade in mig i det underbara täcket, ur

hvilket jag direkt skulle inträda i societeten. Jag blef emellertid blyg, och hade jag ej skämts, så tror jag hart när, att jag velat krypa tillbaka i täcket igen. Jag grinade litet; sorlet af balgästerna, stämningen af instrumenten jemte det häftiga anloppet af unga vackra damer, som pussade mig och som tryckte mig i sina armar, kastande mig som en vante från den ena till den andra, föranledde mig att fly till Stafva, som lugnade mig, sedan jag och min bror Gunnar, som också var litet blyg, åter igen blifvit placerade bredvid hvarandra på hvar sin stol i serveringsrummet, der flere herrar, iklädda svarta frackar, sysslade med att på brickor upplägga glace och konfekt, hvilket jag tyckte var helt annat än kyssar af flickorna. Också lugnade vi oss strax vid åsynen af detta namnam. Tänk hvad tiden förändrar tycke och smak, ty redan vid 15 års ålder hade jag ej synnerlig smak för sötsaker, men hade jag på barnbalerna i slägten blifvit emottagen på samma sätt som på min första bal, så skulle jag säkerligen ej hafva flytt till en gammal jungfru.

Läsaren tycker törhända att det är besynnerligt, att jag kan komma ihåg årtalen från denna tidiga barndomstid, att det just var 1839 som det föregående passerade. Men jag minnes säkert, att jag tillfrågades af en herre: »Hur gammal är du, min lille pys?» då jag svarade: »Fyrra år», och det slår in på 1839.

Det som mest plågade mig under denna tid var, om jag någon gång såg min moder dansa, ty jag tålde det alls icke. Jag rusade då fram, hängde mig fast vid henne och ropade: »Mamma sjåpar sig, mamma sjåpar sig.»

Mina föräldrar hade ofta om vintrarne stora baler. Jag mins ännu min moder vid dessa tillfällen, hur vacker hon var i sin hvita klädning med juvelsmycken och prydd med blommor i håret, samt gardesofficerarne i sina då vackra uniformsfrackar och hvita underkläder jemte hofrättister och andra i civila uniformer, hvilka sistnämnde jag dock icke så mycket beundrade.

Åtta dagar före dessa baler flyttade vi till den snälla farmor, som äfven bodde vid Skeppsbron.

Hos farmor trifdes vi alla tre mycket bra, ty vi fingo göra hvad vi ville och vi blefvo der ganska bortskämda.

Samma år på våren tilldrog sig äfven en händelse som jag väl minnes.

Min käre fader hade varit hos professor Branting, den store sjukgymnasten. Som min älskade moder led af en svår andtäppa, hade professor Huss rådt honom att uppsöka Branting för att genom gymnastik söka lindring för hennes åkomma.

Jag följde sedan ofta min moder till sjukgymnastiken. En dag inträdde i gymnastiklokalen ett långt, ståtligt fruntimmer, som jag ej just lade större märke till än de andra, då mamma, på uppmaning af detta fruntimmer, ropade mig till sig.

Den främmande damen sökte inleda ett samtal med mig, men jag lekte derunder med en tågända, som jag fann mycket roligare, så att mina svar på dåvarande kronprinsessan Josefinas frågor, ty det var hon, blefvo ideligen: »Hva' sa'? hva' sa'?»

Prinsessans utländska brytning gjorde väl äfven sitt till, att jag ej riktigt förstod henne. Hon skrat-

tade emellertid rätt hjertligt åt mina »hva' sa'?» En gång till i lifvet har jag haft den stora äran att blifva tilltalad af denna ädla furstinna, men det var under andra förhållanden.

Då jag var med min moder på sjukgymnastiken, kunde jag ej ana, att jag sjelf, som nyss blifvit underlöjtnant, skulle under en sjukdom hafva en sådan nytta af den ädle Branting, som, hardt när sagdt, räddade mitt lif genom sin utmärkta skicklighet och andra ordinationer. Och jag går så långt, att jag påstår, att efter honom sjukgymnastiken nog florerar och begagnas, men när man af Branting sjelf fått rörelser, kände man, att han var mästaren.

»En rörelse som gifves annorlunda, verkar menligt — eller rakt motsatsen, om den ej gifves precist som han utstuderat den», det var hans egna ord, och han var sanningen sjelf. Välsignelse öfver hans minne.

ANDRA KAPITLET.

Innehåll: Magistern kommer. — Jag hos Robinson på hans ö. — En perukmakare af eget slag. — Thor. — Barnarättvisa. — Min läsning fortfarande: »Knogis, knogis.» — Examen. — Farbror Bergsrådet Axel B. Jag får mina enda premier här i lifvet. — Ett aftonsamqväm på 40-talet. — En sann pjes full af osanningar.

Nu kom en epok. En dag på vintern kom vår käre pappa in till oss i vår trefliga barnkammare vid Skeppsbron och sade med en uppmuntrande röst:

»Gossar! er magister har kommit.»

Den snälle Waltman var min första törntagg i lifvet, efter honom kommo icke mindre än 13 magistrar och lärare, nästan alla med lager om hjessan, hvilka samt- och synnerligen förgäfves uttömde all sin lärdom och sina andliga och lekamliga krafter på mig.

Tvekande inträdde vi i salen, mina både äldre bröder först, men jag tittade i dörren och upptäckte till min fasa, att äfven min abcbok låg på runda bordet, som var placeradt midt på golfvet, omkring hvilket fyra stolar voro framstälda, och ej tre, som jag hade hoppats.

Jag skulle således äfven vara med i denna skärseld, som jag uttrycker mig, ty det hade berättats mig allt annat än godt om magistrar.

En magister förestälde jag mig nemligen som en fullständig buse för små gossar, med stora glasögon, rotting för stut i ena handen och linial för handplagg i den andra.

Men till min stora förundran såg vår magister helt annorlunda ut. Han syntes mig beskedlig samt var liten och fet och tycktes alls icke vara farlig, hvarföre jag fattade lite mod till mig och min rädsla började att försvinna.

Våra kära föräldrar gingo derefter ut, min far till hofrätten och min mor till sitt hushåll, och vi fingo slå oss ned vid bordet.

Sedan mina äldsta bröder redogjort för hvad de hade läst och kunde, vände magistern sig till mig, och allt mitt mod försvann — han frågade:

»Hvad har *du* läst då, lille Adolf?»

»Hagbergs predikningar», drog jag till med, ty när jag läst ur dem för min mor hade jag alltid fått beröm, men ej för abcboken.

Jag anmälde således det ämne, hvari jag tyckte mig vara mest slängd, men han svarade ej deruppå, utan bad mig uppläsa bokstäfverna i alfabetet. Seende på min fot började jag framstamma »a, b, c, d, e, f, g, h, i, j, — tå» — »nej!» utropade magistern, jag bleknade, tänkte på mamma, barnkammaren, skräpkorgen m. m., men jag måste ändå sitta qvar, hvilket vardt första tvånget. Till sist repade jag litet mod till mig, sedan jag korrekt uppläst samtalet om Jan ur abcboken.

Första lektionen var slut; det kändes i sanning skönt då magistern gick och jag fick återgå till mina lekar och nöjen. — Några dagar derefter kom Waltman in köksvägen i vår kammare och kastade på min säng en bok, hvarvid han sade:

»Den här boken kommer nog Adolf att tycka om.»

Nej! tänkte jag, men jag bedrog mig, ty det var Robinson Crusoe; hvilken näst bibeln är den mest sedelärande och för barnauppfostran lämpligaste bok som finnes i verlden, säger Jean Jacques Rousseau.

Och jag instämmer deruti, ty redan från min späda barndom var den mig kär, då jag med den lifligaste fantasi och det största intresse följde Robinson på hans resa från föräldrahemmet och önskade att rädda honom då han störtade sig i hafvet, och jag blef uppkastad med honom på vår ö. Jag bad till Gud med honom, grät när han grät och var lika glad som han när han hittade sin stenyxa och lika likgiltig när vi funno guldklimpen. Efter läsningen af denna i allo kära och läraktiga bok kände jag mig lyckligare att ega ett hem och jag älskade ännu mera mina föräldrar, och den utgör än i dag för mig ett af mina käraste minnen från min barndom.

Jag blef ej heller så granntyckt i matväg sedan jag tillsammans med Robinson ätit skalmaskar på stranden af hans ö, och sof så ljufligt i min lilla säng sedan jag med honom äfven dumpit ned ur trädet. Modigare blef jag också sedan jag vid Robinsons sida slagits med vildarne, ty sotarn, hvilken förut varit min buse då jag såg honom i köket, ansåg jag numera för Fredag, i ty

att han var honom lik till färgen. Regelbundet läste jag mina aftonböner, ty det glömde icke heller Robinson, och då jag kom ut till landet, byggde min bror Gunnar och jag oss en flottbro liknande Robinsons, men något skeppsvrak strandade olyckligtvis ej i dammen vid Örtua — ty der fanns ingen sjö, hvaröfver vi mer än en gång voro ledsna. Under läsningen af denna bok och efter ett besök i Marstrand fick min bror Gunnar lust för sjön, ehuru vi redan då med den största bestämdhet valt vårt vitæ genus. Min äldste broder skulle nämligen bli hökare, min andre bror kejsare och jag trumslagare, ty jag trodde att en liten trumslagare i sin uniform med den vackra trumman midt i musiken, slående och ramlande af alla krafter, skulle vara den lyckligaste varelse på jorden. Vid första larmsignal till eldsvåda fick han dessutom gå ut på Stockholms gator och slå larm på sin trumma, och när elden var släckt slapp han gå hem, ty då fick han gå med glädjetrumman. Jag höll bäst ord; trumslagare blef jag väl ej, fast jag ännu i dag kan slå en hvirfvel om det kniper, men militär blef jag med både svärdsorden och pension — som kapten. Jag hade andra vyer då jag som student läste om finska kriget, men derom mer framdeles.

Men jag har alldeles tappat bort min vän Robinson; kanske han ännu står i grottan med facklan i hand och stirrar på den döende bocken, eller har han upptäckt menniskobenen och tagit till fötter; men hvar han än vistas, är han min vän och mitt barndomsideal. Som barn och äfven som yngling läste jag om och åter om denna bok, nästan alltid med lika intresse och trefnad, och det var också näst bibeln den första bok som jag

sedermera satte i min förstföddes händer. Tack, Waltman, för ditt val, ty du hade rätt då du sade: »den här boken kommer nog Adolf att tycka om» — hvilket äfven mer än en gång blifvit besannadt. — Äfvenledes tack, Waltman, för att du ej luggades så mycket, ej ens en nittondedel så mycket som magister X. i Clara skola, hvilken, i stället för att vara magister, borde haft den äran att tillhöra det välloffiga perukmakareyrket, hvari han måhända kunde hafva kommit ganska långt.

O, X.! hur hade du läst din Simson? var du ej rädd för Judith?

För Waltman läste jag ej länge. Mina bröder ingingo äfven snart i Clara högre elementarläroverk, och jag, ännu för späd för skolan, läste för en informator hemma hos min käre farbror Hans, min tant Polles man, tillsammans med deras ende son Thor. — Detta namn är mig ock mycket kärt, ty många glada minnen omsväfva mig dervid från barn-, ungdoms- och mannaålderns dagar, ty min käre kusin Thor var och är näst mina bröder den bäste vän jag eger.

Det första minne jag har af honom var uti en kalesch, hvari min älskade moder, tant Polle och vi trenne gossar sutto. Thor nedbars till vagnen af deras gamle betjent Westholm och var iklädd en liten gossmössa med blått flor, hvilket hindrade mig från att kyssa honom, som jag ideligen försökte. — Jag måtte vid detta tillfälle hafva varit mycket ung, ty Thor var sex månader äldre än jag, hvarföre jag ej kunde hafva varit mer än omkring 2 år, så något samtal kom ej i fråga, utan endast smekningar. Hvarthän resan ställdes kommer jag ej ihåg. Thor var en mycket snäll gosse,

och hans barndom och ungdom voro af det angenämaste och gladaste slag, som man gerna kan tänka sig. Ende sonen till rika och älskliga föräldrar, hade han alltid de bästa julklapparne, den bästa färglådan, en stor gunghäst och mycket namnam.

Vi voro tre bröder, men vi delade med största rättvisa allt hvad vi fingo och voro mycket måna mot hvarandra. Jag, som var den minste, kan ej uppge ett enda tillfälle då mina äldre och starkare bröder på något sätt gjorde mig lottlös. Kommo 2 äpplen in i barnkammaren, delades båda äpplena i 3 delar. Vi fingo vanligtvis påbredda smörgåsar med någonting uppå till frukost, men en gång förirrade sig ett cirka 2 ℔:s oststycke in till oss genom en nykommen betjent. Söderhafsöarnas kannibaler kasta sig ej så öfver en hvit kristen som vi rusade på osten, hvilken ögonblickligen delades i 3:ne delar.

Under dylika delningsprocesser eller excesser, om läsaren tycker detta passa bättre, satt min vän Thor helt lugnt vid sina föräldrars bord; enda barnet, kunde han ej äta ensam i barnkammaren, och då han icke hade någon att dela med, skar han sjelf en liten skifva ost till sin smörgås i allt lugn.

Thors och min första gemensamme lärare var en herr Settermarck, hvilken var en af de beskedligaste magistrar som jag åtnjutit undervisning af, och äfven lärde jag mig något för honom. Väl kunde min kusin bättre än jag, men Settermarck uppmuntrade mig allt som oftast, hvarigenom det gick temligen med min läsning; men jag låg likvisst alltid under kamraten, som

jag förut gjorde då jag läste tillsammans med mina bröder. När Thor fick beröm, stod jag ofta i skamvrån och höll uti mina händer griffeltaflan, hvarpå stod att läsa ordet »*lat*».

Detta straff begagnades på den tiden mycket, och trodde Settermarck att min okunnighet mången gång härledde sig från trilskhet; men det var i dess ställe oförmåga och saknad af sjelfförtroende som gjorde min skoltid mörk för mig, ty när jag fick en fråga, trodde jag bestämdt att jag icke kunde svara på den, till och med innan jag riktigt hört läraren uttala densamma. Som äldre fick jag dock mera sjelfförtroende, men bristen deraf har följt mig hela lifvet igenom.

På samma sätt som det gick med min läsning, gick det äfven med att lära mig räkna och skrifva. Thor skref då redan en vacker stil, som med tiden blef nästan prydlig och ofantligt drifven, hvilket kom honom bra till pass såsom adjutant under den korta tid han tjenstgjorde som officer vid ett hästregemente. Jag kluddade mina lampkupor ännu som kompanichef och blef aldrig expeditionskarl, ett fel som mycket bidrog att jag avancerade högst obetydligt på ärans trappstege.

I ritning var jag honom äfvenledes underlägsen, så att när Thor ritade sina soldater korrekt och prydligt, kunde man knappast förstå eller urskilja hvad mina ritningar skulle föreställa.

Men var det fråga om lekar, dans och andra nöjen, eller att spela teater, då var jag i mitt esse. Vid dessa tillfällen sade läraren många gånger: »så här liflig skulle Adolf äfven vara i skolkammaren.» Jo pytt, också.

Efter Settermarck fingo Thor och jag en annan lärare

som hette Wadén; han var rätt beskedlig, så jag kunde räkna luggarne som jag fick af honom. En dag hade vi examen; min kusins charmanta stilprof var utlagdt på skolbordet till allmänt påseende, och mina lampkupor, så snygga som möjligt, ett stycke derifrån. Hvilka som öfvervoro examen kommer jag ej ihåg, men en censor minnes jag väl; det var en af mina farbröder, den snälle farbror Axel, en hedersman som ej är så lätt att rätt beskrifva.

Farbror Axel var gift, men hade inga barn, hvarför han tycktes vilja hafva en ersättning i oss, sina brorsbarn, af hvilka han var mycket omtyckt; men detta hade sina randiga orsaker. Vid detta tillfälle, då examen var slut, talade han så snällt och sade att vi *båda två* hade kunnat mycket bra; troligen har han ej lagt märke till mig, tänkte jag, och jag kände mig glad öfver detta måhända oförtjenta beröm. Jag älskade honom hela lifvet igenom för dessa vänliga ord, och har det aldrig händt mig mer än en gång förut, då jag fick beröm af mamma för läsningen af den store och utmärkte Wallins predikningar. När vår farbror Axel reste sig för att gå, gaf han oss, som vi tyckte, hvar sin karamell i papper; men de voro så tunga att våra små händer sjönko ned, då vi mottogo dem. Vi aftogo papperen, och se, till vår stora förvåning — en hel specieriksdaler blänkte i min hand, och Thors och min slant voro precis lika stora. Vi störtade efter vår snälle farbror och kramade honom för den oförmodade gåfvan, och var denna examen nästan den enda glada under hela min skoltid. — Min farbror Hans' hus var ytterst gästfritt, ständigt främmande och ett ovanligt godt bord äfven

i hvardagslag. — Sedan vi slutat läsa om qvällarne och gjort en mindre toalett, fingo vi komma in i salongen, om vi lofvade att ej rusta för mycket, utan vara snälla. Den gamle betjenten Westholm inbar de stora vackra oljelamporna och ställde dem på förmaksbordet, ljus tändes i de gammalmodiga bronskronorna, gäster anlände, det bjöds thé, äpplen och andra goda saker samt särskildt för herrarne rompunsch. Bland gästerna voro vanligen, förutom mina föräldrar, tant Harry, min moders äldsta syster, gift med 1:ste stadsläkaren lifmedikus A. (om hvilka mera framdeles), min farbror v. B. med sin fru samt tant Malin och en hennes oskiljaktiga syster, tant Carin W., tant Foy med sin dotter Matilda, mademoiselle Sundbäck (ett gammalt inventarium i slägten), kongl. sekreteraren Roos, kaptenlöjtnant Svartz, min morfar M. och herr Broms, mademoiselle Stahre, m. fl. Spelbord voro framsatta åt herrarne, och fruntimren sutto i samtal med hvarandra i salongen. Thor och jag sprungo deremot ideligen genom hela våningen; än stodo vi vid spelborden och åhörde hur morbror Svartz, som var litet hetlefrad af sig, grälade på »lille Roos», som denne vanligen kallades; än rusade vi på Westholm med konfektbrickan, då han vanligen flyttade den till högre rymder; än ut i köket för att se hvad det lagades för mat till qvällen, och derefter åter in i salongen, der ett »tyst, små gossar» som oftast hördes från mamsell Stahres läppar. — Min moster T. var en af de sötaste bland de vackra, och hennes man, morbror Fritz, en af de raraste morbröder som man gerna kan tänka sig. Den sistnämde gick ur tiden redan 1848 och lemnade efter sig ett tomrum hos de fattiga i slägten och på börsen,

som ej var lätt ersatt. Min farbror Bernhard skref begrafningsverserna till hans begrafning i Storkyrkan, ur hvilka jag påminner mig blott några ord:

— — — — — — — — — — — — — — —
— — — men plötsligt brytes vandrarns stig
— — — en tidig död är genväg blott till himlen,
Och glädjen ljuder genom sorgehvimlen.
Den Herren älskar tar han hem till sig.

Tack, morbror Fritz! för alla de glada stunder som du förskaffade oss unga, och för de goda råd du gaf oss huru vi skulle begagna våra julklappar m. m.; oerfarna som vi voro, förstodo vi likväl ditt ungdomliga sinnelag. Tack för piskan med silfverbeslagen, som du gaf oss till vår lilla ölänning. Fyratio vintrar ha redan bredt sitt hvita täcke öfver din graf, men vi hafva ej glömt dig!

Men låtom oss återvända från grafven till tant Polles varma salong. Morbror Fritz, ung, frisk och rödblommig, skämtar och underhåller damerna, då och då kastande sina blickar fulla af kärlek på sin unga och förtjusande hustru, hvilka blickar först slocknade i döden. Tant T. var en verklig skönhet och ännu mera tilldragande der hon satt i högsätet uti soffan, talande om »Innocencen» der hon tjenstgjorde som ceremonimästarinna i många år och som ung flicka förde prestafven. Berättande derunder att hon dansade vals med kronprins Oscar, eller något annat som intresserade sällskapet omkring henne, såsom till exempel, att hon morgonen derpå skulle börja rida en ny yster häst m. m. Sedan åtskil-

liga bland fruarna afhandlat ämnet om hushållet och pigor, öfvergick samtalet derpå till barnen, då hvar och en sökte försvara sin vattvälling, och slutligen kom ordningen till den högre politiken, då namnen Bonaparte, Bernadotte, Napoleon, Carl Johan, S:t Helena o. s. v. intogo främsta rummet samt väckte min nyfikenhet, i ty jag undrade hvad det var för storheter, och således gåfvo de mig den första lektionen i politiken, som sedermera mycket intresserat mig.

Tant Harry beundrade mest Napoleon, min moder deremot Carl Johan. Hon omtalade hvilket intryck den gamle konungen gjort på henne, då hon sett honom på börsbalen och Innocence-aftnar. Min oförgätliga moder berättade derunder ofta särskildt för oss barn, huru hon en afton på en kostymbal å börsen blifvit tilltalad af Carl Johan, i det han närmat sig henne och på det förbindligaste sätt i äkta parisersalongton skulle hafva yttrat till henne: »Mademoiselle M., jag kände strax igen eder, hvilken utmärkt kostym ni har» m. m. Min moder berättade att hon vid detta tillfälle var iklädd turkisk drägt med turban, spetsslöja, turkiska sidenskor och en dolk vid sidan. Det var fråga om att göra min morfar till kommerseråd för att hans vackra döttrar skulle kunna blifva presenterade på hofvet; men min morfar var ej fåfäng, utan lefde blott för sin familj och sina stora affärer, som tyckas hafva lyckats, ty vid sin död 1853 efterlemnade han en rätt vacker förmögenhet.

Flickorna M. voro således ej blott vackra och älskvärda, utan äfven rika flickor.

»Skola icke gossarne nu snart gå och lägga sig», hördes från någon af sällskapet, hvilket ljöd som en

domsbasun i våra öron, ty vi hade efter vårt besök i salen skådat en stor ost, fogelstek, förlorade ägg med något gult till och andra obegripliga rätter, samt ett stort berg af blanc-manger som det mest begripliga af alla rariteterna. Böner om att längre få vara uppe hjelpte dock ej. Vi skulle till kojs, men vi blefvo dock ej lottlösa, ty gamla jungfru Ulla serverade oss båda fogel med lingonsylt och hvar sin försvarliga bergkulle blanc-manger. Snart slöt sömnen med sin ljufva ro våra ögon, och i följd deraf måste jag låta ridån gå ned för denna gång, för att måhända en annan gång litet utförligare omtala de trefliga tillställningar som alltid förekommo i slägten den tiden, samt närmare beskrifva rompunschens inverkan på kaptenlöjtnanten S. vid hans dispyter med lille Roos och med kommendörkaptenen Blomstedt, som han heller aldrig drog riktigt jemnt med. Och nu får jag för tydlighetens skull afsluta detta kapitel med en liten sann pjes, men likväl full af osanningar, hvilken handlar om en liten otur, som jag hade med mamsell Sundbäck, då jag en gång riktigt sökte ljuga för henne.

Plats, upp med ridån!

Promenad på sängtak.

Skämt i en akt
med
ömmande efterspel.

Personerna i pjesen:

Tant Polle.
Mamsell Sundbäck.
Jag (under namn af Lille Adolf).

Personerna i efterspelet:

Farbror Hans.
Jag.

Scenen föreställer Tant Polles kabinett. Mamsell Sundbäck är sysselsatt med något handarbete. Lille Adolf, som tycker att mamsellen har tråkigt, söker ljuga för att roa henne och börjar sin svada sålunda.

Första scenen.

(Mamsellen och Adolf.)

ADOLF.

Tant är borta, farbror är borta och Thor är också borta.

MAMSELLEN.

Jaså! Stackars lilla Adolf, att de lemna honom så ensam. Göra de det ofta?

ADOLF.

Ja, alltid; men i morgon skall också jag bort! (lögnen n:r 1.)

MAMSELLEN.

Då får nog Adolf roligt.

ADOLF.

Å—ja! (tvärt.) Jag är aldrig hungrig. (Kolossal lögn n:r 2, o. s. v.)

MAMSELLEN.

Kors! Har du då blifvit sjuk i ensamheten, min stackars gosse?

ADOLF.

Nej! Jag har blott varit sjuk en enda gång, och då ville morbror A. skära bort ögonen på mig, men mamma tillät det icke, och när jag är hungrig, kan jag på en gång äta upp en hel stekt hare i fall det gäller.

MAMSELLEN.

Hvad i alla mina dagar säger Adolf; nu narras han bestämdt litet.

ADOLF.

Nej — visst inte, men berätta det inte för mamma, ty då blir hon mycket ledsen.

MAMSELLEN.

Det lofvar jag att icke göra.

ADOLF.

Kan icke mamsell Sundbäck böja ut det der fingret, som är så krokigt.

MAMSELLEN.

Nej, lille Adolf, det kan jag inte, ty jag har gikt uti det. Det är samma sjukdom som Adolfs mormor haft i 15 år.

ADOLF.

Jaså! jaha! då blir det troligen också krokigt i 15 år, men se (visar mamsell Sundbäck sina fingrar), jag kan kröka mina fingrar och böja ut dem igen. (Efter en kort paus:) Vet mamsell: jag läser, ritar och skrifver bättre än Thor, ja mycket, mycket bättre!

MAMSELLEN.

Så-å! Ja, det kan nog hända; han ser så liflig ut.

ADOLF.

Men han leker bättre än jag, ty han hittar alltid på så många roliga lekar; ibland hoppa vi jemfota öfver hvarandra och ibland stå vi på stolkarmarne utan att hålla i oss; (förtroligt) vet mamsell Sundbäck: här om dagen hade Thor och jag tagit upp bräder från gården, och då lade vi ett mycket stort bräde emellan taken på våra sängar i barnkammaren. Jag spatserade derpå

som ett intet öfver brädet, men Thor föll pladask på hufvudet och hade troligen brutit halsen af sig, om han icke lyckligtvis hade fallit i soffan mot en dyna; men det knäckte i (afbryter sig derför att det hörs någon komma, hvarefter han springer ut).

Andra scenen.

(Mamsellen och Tanten)

Mamsellen (ensam).

Hå, kors! det är verkligen rysligt att se efter barn på detta sätt (afbrytes, ty tanten inträder).

Tanten.

Se god dag, kära Sundbäck; men hur står det till?

Mamsellen.

Jo, jag är riktigt illamående.

Tanten.

Ja, min snälla Sundbäck, du ser så blek ut; kanske det fula vädret inverkar på gikten?

Mamsellen.

Å, det är värre än gikten; det har kunnat blifva ett halsbrott, ifall det icke är det redan.

Tanten.

Halsbrott! Hvad i all verlden menar mamsell? Tala! — svara.

MAMSELLEN.

Hur kan kusin se efter barnen på sådant sätt, til på köpet en liten oskyldig gosse, som är anförtrodd i kusins vård? Det sannerligen förvånar mig.

TANTEN.

Hvilken gosse? Hvilka anförtrodda barn? Har gikten kanske slagit åt hufvudet?

MAMSELLEN.

Den söte lille Adolf —

TANTEN (lugnad).

Aha! Har Adolf varit inne här?

MAMSELLEN.

Ja, den lilla vackra gossen har varit hos mig en lång stund. Hur kan kusin hafva hjerta till att alltid lemna honom ensam? Han äter ju heller ingenting, stackars gosse.

TANTEN.

Ha, ha, ha! Äter han ingenting?

MAMSELLEN.

Kanske han ej är så omtyckt här i huset? Nå nå, han läser ock bättre än eder Thor, och då —

TANTEN (för sig sjelf).

Läser han bättre? (högt) Min kära Sundbäck, så sluta då en gång och var lugn, ty lilla Adolf har det felet att —

MAMSELLEN (afbrytande).

Nej, jag vill inte sluta, sanningen skall fram. Så hör då: här om dagen höll er ende son på att mista lifvet.

TANTEN.

Min son! O Gud! Thor! Hans, kom hit!

MAMSELLEN.

Å tyst, kära kusin. Thor var bara icke så qvick som lille Adolf att gå öfver plankan som de hade lagt emellan sängtaken, ty han föll på hufvudet ner i soffan, och lilla Adolf sa' att det knäckte; men så sprang han ut, då kusin kom, så jag fick ej höra något mera.

TANTEN (lugnare).

Jag vet sannerligen icke om jag skall gråta eller skratta. Tycker Sundbäck, att det låter troligt allt det der?

MAMSELLEN.

Troligt? Hvem skall man tro, om ej ett litet barn, som är sött som en engel.

TANTEN.

Men Sundbäcks lilla engel har emellertid nu ljugit för henne; han narras värre än April-vädret, när han sätter till, och han har derför fått både lugg och smäll rigtigt tappert af sin pappa, och han tyckes mig verkligen derigenom ha fallenhet för författareskap; hvem vet om han icke kommer att bli historieskrifvare med tiden. — Ha, ha, ha!

Mamsellen (alldeles förvånad).

Tvi tocken unge. Karbas borde han ha, och det riktigt.

Tanten.

Och det får han nog, då Hans kommer hem. Jag tycker ej om att aga barn, men det vore orätt om han ej finge näpst, och det för hans egen framtids skull.

Mamsellen.

Och jag som trodde honom så väl, jag blef riktigt haj. Har händelsevis kusin Hoffmanns droppar hemma, eller i dess ställe kanske en liten likör, ty jag känner mig verkligen litet svag.

Tanten.

Både likör och droppar skall ni få, kära Sundbäck, men tro ej en annan gång att en liten söt gosse alltid är en engel, för det finnes mycket ondt här i verlden, tyvärr icke minst bland barn. (De gå ut.)

RIDÅ.

Efterspelet.

Scenen föreställer farbror Hans' skrifrum. Farbrodern sitter vid skrifbordet, Adolf står vid dörren, med handen på låset, och lipar.

Farbrodern.

Har du nu narrats igen, lille Adolf?

Adolf (grinar).

Buh! buh! Jag ville endast roa mamsell Sundbäck, jag.

FARBRODERN.

Nu ljuger du igen.

ADOLF.

Ja! söta, snälla farbror.

FARBRODERN.

Kom hit, min gosse, så skall du få lugg. Nå, skynda på.

ADOLF (nalkas farbrodern mycket långsamt).

Håh, håh! Förlåt mig, söta farbror, men lufva mig sakta, så är farbror snäll.

FARBRODERN (under det han luggar honom sakta).

Lofva mig bara, Adolf, att du aldrig narras mera.

ADOLF.

Nej, inte så hårdt, söta farbror, ty det gör så ondt.

FARBRODERN.

Ja, det är ock meningen.

ADOLF.

Det förstår jag inte. — Jag förstår ingenting, bästa, snälla farbror.

FARBRODERN.

Men du förstår ändå att ljuga (slutar luggningen).

Adolf.

Tack, söta farbror. — Ja, jag förstår att ljuga.

Farbrodern.

Jag vill ej göra dina föräldrar ledsna med att berätta detta för dem, men tag dig väl i akt för framtiden och låt hvad som nu skett ända dig till varning, så blir du nog en bra gosse liksom dina bröder. Magistern i Clara skola, der du nästa år kommer att börja din läsning, kommer eljest att aga dig vida strängare än jag. Ja, käre Adolf, mins det och låt se att du blir en snäll och lydig gosse, ty då gör du både dig sjelf och dina föräldrar en stor glädje i lifvet.

Adolf (besinnande sig).

Ack, om jag då kunde få komma till farbror och få mina luggar, vore det mycket roligt. (Springer ut.)

Ridån faller mycket fort.

Många år efter den lilla fatala händelsen med mamsell Sundbäck, som jag här satt i scen, brukade min käre farbror Hans skämta med mig om den och fråga:

»Nå, Adolf, du promenerar väl ej på sängtaken nu för tiden?»

Snart voro mina så lugna och lyckliga dagar hos min käre farbror och tant ett minne blott. Jag pre-

parerades nemligen samma höst för att inträda i samma skola der mina äldre bröder redan slitit ut en och annan omgång skinnbyxor.

Käre läsare, när ridån åter uppgår, eller rättare då du får mitt 3:dje häfte i handom, återfinner du den lille aktören, pipsilen Adolf, spelande en ändå mera tragisk roll. Scenen föreställer då förberedande klassen till prima i Clara skola på 1840-talet, der du kanske har en roll sjelf, eller åtminstone bland de små aktörerna känner igen någon vän från hänsvunna barndomsdagar.

Förut har i bokhandeln utkommit:

HUMORESKER af RYNO. N:o 1.

Pris 75 öre.

Ett af **V. Andrén** utfördt, vid konungens 60-årsjubileum publiceradt större porträtt af

KONUNG OSCAR II

finnes utgifvet på ***LARS HÖKERBERGS*** förlag (planschens mått: 65×50 cm.) och tillhandahålles genom rikets Hrr Bokhandlare till endast **90 öre** exemplaret.

Svenska originalarbeten *i hvarje boklåda:*

NÄR VERLDEN HAR SIN GÅNG. Teckningar och funderingar i kakelugnsvrån. Af ***Jochum Nüssler.*** Pris 2 kr. 75 öre.

SYRÉNDOFT och fem andra berättelser af ***Mathilda Lönnberg.*** Pris 2 kr. 75 öre.

HUMLEPLOCKNINGEN. Dikt af ***K. A. Melin.*** Med illustrationer af *Edv. Forsström.* Elegant upplaga i färgtryck. Häft. 2.25; inb. 3.25; med guldsnitt 3.60.

Stockholm, tryckt i Central-Tryckeriet, 1890.